

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU ASISTENȚA JURIDICĂ
GARANTATĂ DE STAT

**RAPORT DE ACTIVITATE ÎN SISTEMUL DE ACORDARE A
ASISTENȚEI JURIDICE GARANTATE DE STAT**

1 ianuarie 2015 - 31 decembrie 2015

I. OBLIGAȚII INTERNAȚIONALE ȘI ANGAJAMENTE DE ACORDARE A ASISTENȚEI JURIDICE GARANTATE DE STAT

II. ACTIVITATEA ÎN SISTEMUL DE ACORDARE A ASISTENȚEI JURIDICE GARANTATE DE STAT ÎN ANUL 2015

II.I. Activitatea Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat;

II.II. Activitatea OT ale CNAJGS și persoanelor autorizate să acorde AJGS.

III. OBIECTIVE STRATEGICE ȘI PLANUL DE ACȚIUNI PENTRU ANUL 2016

**RAPORT DE ACTIVITATE ÎN SISTEMUL DE ACORDARE A ASISTENȚEI
JURIDICE GARANTATE DE STAT PENTRU ANUL 2015**

SUMAR

Angajamentul de a acorda asistență juridică persoanelor care nu dispun de mijloace financiare suficiente pentru a plăti serviciile juridice și de a consolida sistemul actual de asistență juridică garantată de stat (AJGS) **se reflectă în actele internaționale** la care Republica Moldova este parte, în **legislația și documentele de politici ale Republicii Moldova, inclusiv în Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2015-2016, în Strategia de Reformă a Sectorului Justiției pentru anii 2011-2016, Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova–Uniunea Europeană pentru anii 2014-2016, Strategia de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anii 2015-2017.**

Pe parcursul anului 2015, **Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat (CNAJGS) s-a întrunit în 9 ședințe ordinare**, a adoptat [47 hotărâri](#) întru asigurarea funcționalității sistemului de AJGS.

În baza [Legii nr. 198-XVI din 26.07.2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat](#), în anul 2015 **de asistență juridică calificată** garantată de stat **au beneficiat 43 949 persoane**. Din numărul total de beneficiari **2 473 au fost minori și 5 031 au fost femei**. Totodată, din cele **43 949 cazuri** de acordare a asistenței juridice garantate de stat în **39 350 cazuri a fost acordată asistența juridică ordinară** (dintre care **36 109 au constituit cauze penale și 3 241 cauze non-penale**), iar în **4 599 cazuri** a fost acordată **asistența juridică de urgență** (în caz de reținere în cauze penale sau contravenționale). Pe lângă aceasta, în anul 2015 de **asistență juridică primară** garantată de stat au beneficiat **9 813 persoane**. Prin urmare, în anul 2015 au fost înregistrați 53 762 de beneficiari de asistență juridică primară și calificată garantată de stat.

Pentru acordarea **asistenței juridice calificate** au fost implicați **507 avocați** care acordă asistență juridică calificată garantată de stat, **dintre care 16 avocați publici, 32 avocați specializați în cauzele cu implicarea copiilor, 8 avocați specializați în acordarea asistenței juridice calificate solicitanților de azil, refugiaților, beneficiarilor de protecție umanitară, apatrizilor și solicitanților de apatrid, 12 avocați specializați în acordarea asistenței juridice calificate persoanelor cu dezabilități mintale și 15 avocați specializați în acordarea asistenței juridice calificate victimelor infracțiunilor. Asistența juridică primară** a fost acordată de **32 de parajuriști, 37 de studenți ai facultăților de drept și 16 avocați publici.**

Activitatea sistemului în anul 2015 a continuat să demonstreze o serie de **tendințe pozitive**:

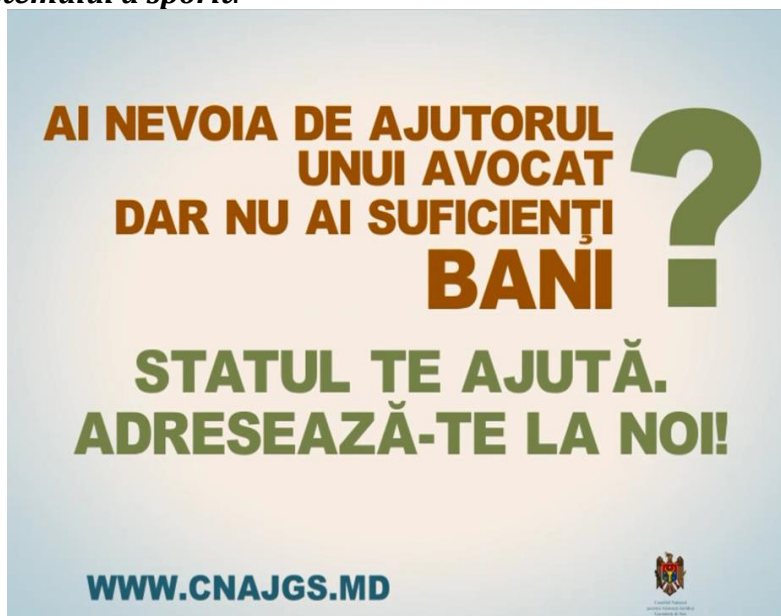
- **Sistemul este funcțional.** Regulile și procedurile de lucru sunt aprobate, aplicate și optimizate permanent; personalul care activează în cadrul sistemului este instruit; serviciile sunt mediatizate intens și oferite unui număr în creștere de beneficiari, în toate tipurile de cauze; este asigurat un nivel minim de resurse care sunt valorificate cu un grad avansat de eficiență;

- **Cadrul normativ-juridic este în continuă perfecționare.** În baza Legii cu privire la AJGS și a cadrului normativ secundar, reflectat în regulamentele care reglementează activitatea în sistemul de AJGS, CNAJGS a revizuit reglementările necesare, astfel încât acestea să fie clare, consecvente și fundamentate științific.

Ca urmare a sesizării Ministerului Justiției și înaintării de către CNAJGS a unui set de propuneri menite să permită **accesul Oficiilor teritoriale ale CNAJGS (OT) la bazele de date necesare pentru verificarea capacității de plată** a solicitanților de AJGS și instituirea **mecanismului de recuperare a cheltuielilor**, la 10 decembrie 2015 Parlamentul a adoptat [Legea nr. 225](#) pentru modificarea și completarea unor acte legislative, în baza căreia se introduc reglementările necesare în [Legea cadastrului bunurilor imobile](#) nr. 1543-XIII din 25 februarie 1998, [Codul de procedură civilă](#) al Republicii Moldova nr. 225-XV din 30 mai 2003, [Codul de executare](#) al Republicii Moldova nr. 443-XV din 24 decembrie 2004, [Legea nr. 393-XVI](#) din 8 decembrie 2006 pentru aprobarea [Metodologiei de calculare a tarifelor la serviciile prestate de Întreprinderea Specializată în Cadastru](#) și de filialele acesteia și [Legea nr. 198-XVI din 26 iulie 2007 cu privire la AJGS](#), reglementări ce se referă la modalitatea de recuperare a cheltuielilor pentru acordarea AJGS acordate și modalitatea de obținere a informației necesare pentru verificarea capacității de plată a solicitanților de AJGS.

- **Nivelul de calificare profesională a angajaților OT ale CNAJGS și Aparatului administrativ al CNAJGS este în creștere permanentă** ca efect al autoinstruirii, instruirii continue și schimbului de experiență. Aceasta a devenit posibil ca urmare a organizării de către CNAJGS, în colaborare și cu suportul partenerilor de dezvoltare, a 2 ateliere de instruire pentru personalul Aparatului administrativ (AA) și al OT ale CNAJGS, precum și a meselor rotunde, Conferinței naționale dedicate sistemului de AJGS, vizitelor de monitorizare și schimbului de experiență.
- **Gradul de vizibilitate a sistemului a sporit.**

Majoritatea factorilor de decizie și a solicitanților de AJGS sunt informați permanent despre modalitatea de funcționare a sistemului de AJGS. În măsura posibilităților, sunt continuate acțiunile de mediatizare din anii precedenți, astfel încât sistemul să devină tot mai cunoscut potențialilor beneficiari de AJGS, în special pe cauzele non-penale.

În 2015, activitățile de mediatizare au fost realizate prin difuzarea a 2 spot-uri publicitare la televiziune, cu privire la asistența juridică calificată garantată de stat pe [cauzele penale](#) și [non-penale](#); participarea la emisiuni radio și tv; prin publicarea a 5 articole informative în presa scrisă; elaborarea și editarea broșurilor și calendarelor informative cu privire la sistemul de AJGS.

Prin intermediul parajuriștilor și OT ale CNAJGS au fost distribuite aproximativ 7500 materiale informative (broșuri, ghiduri, calendare) destinate beneficiarilor și potențialilor beneficiari de AJGS cu următoarele tematici:

1. „Asistența juridică calificată garantată de stat pe cauzele penale”
2. „Asistența juridică calificată garantată de stat pe cauzele non-penale”
3. „Asistența juridică de urgență garantată de stat”
4. „Квалифицированная юр. помощь гарантируемая государством”
5. „Срочная юр. помощь гарантируемая государством”

Totodată, în cadrul a 128 de vizite de monitorizare a parajuriștilor, au fost desfășurate campanii de informare a populației rurale despre asistența juridică primară și calificată garantată de stat. Colaborarea OT ale CNAJGS cu asociațiile obștești a dus la intensificarea activităților de mediatizare, CNAJGS beneficiind și de suportul acestora la diseminarea informației pertinente activității din sistemul de AJGS.

- ***Calitatea asistenței juridice garantate de stat rămâne a fi una din prioritățile de activitate ale CNAJGS.*** Se acordă atenție tuturor componentelor mecanismului de asigurare a calității, inclusiv și celei de instruire profesională continuă, care oferă posibilitatea avocaților implicați în sistem de a-și perfecționa cunoștințele în domenii specifice. Adicional, [ghiduri metodologice și profesionale](#) pentru avocați și parajuriști au fost elaborate și distribuite. Activitățile de monitorizare a persoanelor autorizate să acorde AJGS continuă să fie unul dintre instrumentele utilizate de către CNAJGS întru asigurarea calității. Adicional, pe parcursul anului 2015, CNAJGS a urmărit completarea instrumentelor care asigură calitatea serviciilor de AJGS. La acest capitol se înscrie adoptarea noului [mecanism de monitorizare a calității AJGS](#), orientat spre asigurarea acordării efective și de înaltă calitate a serviciilor de AJGS. Noul mecanism a fost pus în aplicare și testat în anul 2015.

În acest sens, CNAJGS a elaborat și aprobat o serie de acte importante pentru ***implementarea noului mecanism de monitorizare a calității***, precum:

- Standardele de calitate ale activității avocaților care acordă AJGS pe cauzele penale,
 - Standardele de calitate ale activității avocaților care acordă AJGS pe cauzele cu implicarea copiilor în conflict cu legea,
 - Standardele de calitate ale activității avocaților care acordă AJGS pe cauzele penale cu implicarea copiilor victime ale infracțiunilor,
 - Standardele de activitate ale activității avocaților care acordă AJGS pe cauzele penale cu implicarea copiilor martori ai infracțiunilor,
 - Regulamentul privind monitorizarea calității asistenței juridice calificate garantate de stat acordate de către avocați,
 - Instrumentele de monitorizare internă și externă a calității asistenței juridice calificate garantate de stat.
- ***Interesul actualilor și potențialilor parteneri ai CNAJGS*** pentru consolidarea capacității sistemului de AJGS ***este în continuă creștere.***

În particular, datorită colaborării cu Reprezentanța UNICEF-Moldova, Fundația “Soros-Moldova” (FSM), Organizația Internațională pentru Migrație din Moldova (OIM), Înaltul Comisariat pentru Refugiați al Națiunilor Unite (UNHCR), Institutul de Reforme Penale (IRP) a fost posibilă atingerea obiectivelor de dezvoltare a sistemului de AJGS, așa încât beneficiarii de AJGS să aibă parte de o mai mare protecție juridică din partea statului.

În 2015 a continuat colaborarea cu partenerii de dezvoltare, în vederea implementării acțiunilor strategice prevăzute în documentele de politici, cum ar fi *Strategia de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016 (SRSJ 2011-2016)* și *Strategia de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anii 2015-2017, Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova–Uniunea Europeană pentru anii 2014-2016* și alte documente de politici care prevăd consolidarea sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat.

- **Statutul juridic definitiv al CNAJGS.** Activitatea curentă a CNAJGS este asigurată în continuare de către AA al CNAJGS, care monitorizează funcționarea sistemului de acordare a AJGS, contribuind la funcționarea și fortificarea capacității de administrare a întregului sistem de AJGS.

Cu toate acestea, se constată unele **deficiențe în activitate**, precum *cadrul legislativ* care încă necesită perfecționare și ajustare, *extinderea categoriilor de beneficiari* ai asistenței juridice garantate de stat exceptați de testul financiar (ex: solicitanți de azil, victimele violenței în familie, victimele infracțiunilor etc.). Un alt aspect la care trebuie acordată atenție este ajustarea cadrului normativ secundar care vizează sistemul de AJGS, deoarece de la adoptare până în prezent unele regulamente nu au fost revizuite.

Se constată și anumite **deficiențe financiare** care au împiedicat în implementarea acțiunilor/obiectivelor trasate în documentele de politici, în particular prioritățile trasate în SRSJ 2011-2016. Astfel în anul 2015 din totalul de 1050,8 mii lei alocate pentru implementarea SRSJ 2011-2016, a fost posibilă executarea a 716,1 mii lei ca urmare a reprioritizării resurselor bugetare. În consecință din cinci acțiuni planificate pentru a fi realizate anul trecut, în vederea implementării reformei în domeniul justiției, a fost posibilă doar “Instituționalizarea sistemului de asistență juridică primară prin crearea rețelei de parajuriști” și parțial “Desfășurarea campaniilor de informare a publicului cu privire la asistența juridică garantată de stat”.

De asemenea, anul 2015 s-a încheiat cu datorii de circa 2662, 1 mii lei, în ce privește activitatea OT ale CNAJGS în special acumulate pentru remunerarea avocaților care acordă asistență juridică calificată garantată de stat.

În același timp, *volumul de lucru și noile tipuri de activități sunt în continuă creștere* în raport cu numărul insuficient de unități de personal și remunerarea mică a angajaților OT și AA ale

CNAJGS. Depășirea acestor deficiențe și provocări necesită și **intervenția altor autorități publice**, cât și a partenerilor de dezvoltare ai CNAJGS.

Prezentul raport de activitate cuprinde informații referitor la:

- I. **Obligații internaționale și angajamente de acordare a AJGS;**
- II. **Activitatea în sistemul de acordare a AJGS în anul 2015;**
- III. **Obiective strategice și Planul de acțiuni pentru anul 2016.**

I. OBLIGAȚII INTERNAȚIONALE ȘI ANGAJAMENTE DE ACORDARE A ASISTENȚEI JURIDICE GARANTATE DE STAT

Asigurarea accesului liber la justiție constituie un principiu de bază al statului de drept și o cerință obligatorie ce rezultă din actele internaționale la care Republica Moldova este parte. Asistența juridică efectivă constituie un element de bază al accesului la justiție și statul are obligația de a garanta asistență juridică persoanelor care nu dispun de mijloace financiare suficiente pentru a plăti serviciile juridice.

Obligația de acordare a asistenței juridice calificate rezultă din mai multe acte internaționale:

- ✓ [Declarația Universală a Drepturilor Omului](#), 10 decembrie 1948, în particular art. 2,7,8,10,11;
- ✓ [Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice](#), în particular art. 2 și art. 14 (3d);
- ✓ [Convenția Internațională cu privire la drepturile copilului](#), în particular art. 12, 37(d), art. 40 (2b);
- ✓ [Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale](#), în particular art. 6.3 (C) și jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului referitoare la articolul respectiv;
- ✓ Recomandările și Rezoluțiile Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei referitoare la:
 - Asistența juridică gratuită în materie civilă, comercială și administrativă (No Rec(76)5);
 - Asistența juridică gratuită și consultanță (No Rec(78)8);
 - Măsurile de facilitare a accesului la justiție (No Rec(81)7);
 - Accesul efectiv la lege și justiție pentru persoane sărace (No Rec(93)1) și
 - Libertatea de a exercita profesia de avocat (No Rec (2000)21).
- ✓ Rezoluția nr. 67/187 adoptată de Adunarea Generală ONU la 28 martie 2013 cu privire la Principiile și [Linile directe ale ONU privind Accesul la Asistența Juridică Garantată de Stat](#) în Sistemele de Justiție Penală.

Angajamentul de a facilita accesul la justiție a fost reflectat și în documente de politici ce țin de drepturile omului, justiție și afaceri interne, în particular:

1. [Planul de Acțiuni al Guvernului pentru anii 2015-2016](#), (**Capitolul 5**. Justiția și Drepturile Omului, lit. c) Drepturile Omului, **Obiectivul 22**. Dezvoltarea și aplicarea eficientă a AJGS - Sistem de AJGS dezvoltat; **Acțiunea 22.1 – 22.4** - Instituționalizarea sistemului de asistență juridică primară pentru localitățile urbane, Monitorizarea externă a calității asistenței juridice calificate garantate de stat în vederea îmbunătățirii calității și a accesibilității serviciilor de AJGS (cauze penale și non-penale), Instruirea și asistența metodică continuă a persoanelor autorizate să acorde AJGS, Elaborarea ghidurilor metodologice pentru avocații specializați în AJGS în cauzele care implică copiii, în vederea asigurării specializării actorilor din sistemul justiției în lucrul cu copiii).

2. [Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova-Uniunea Europeană pentru anii 2014-2016](#), (**titlul II**. Dialogul politic și reformele, cooperarea în domeniul politicii externe și de securitate, **art. 3, acțiunea 11**. Asigurarea accesului la AJGS pentru victimele violenței domestice, **titlul IV, capitolul 27**. Cooperarea în domeniul protecției și al promovării drepturilor copilului, **art. 138, acțiunea 1-3**, Consolidarea capacităților CNAJGS în acordarea serviciilor juridice calitative copiilor victime/martori și copiilor în contact cu legea, elaborarea standardelor de calitate și a mecanismelor de monitorizare și evaluare a serviciilor juridice acordate de avocații publici, elaborarea cadrului legal privind procedurile de cercetare și de soluționare a cauzelor copiilor aflați în conflict cu legea sub vârsta răspunderii penale, inclusiv privind aplicarea unor măsuri cu caracter educațional, conform standardelor europene și internaționale privind protecția copilului.

3. [Planul național de prevenire și combatere a traficului de ființe umane pentru anii 2014 – 2016](#), (**Capitolul I** - Măsuri generale, **Subcapitolul - 1.3**. Consolidarea capacității, **Obiectivul 1**. Sporirea nivelului de cunoaștere a actorilor antitrafic în vederea prevenirii, combaterii traficului de ființe umane și asistenței victimelor traficului de ființe umane prin abordări bazate pe drepturile omului. **Acțiunea 1.3.10** - Dezvoltarea și pilotarea unui program de instruire a avocaților care prestează servicii de AJGS în domeniul asistenței victimelor și potențialelor victime ale traficului de ființe umane și a cooperării în cadrul Sistemului Național de Referire;

Capitolul III - Asistența și protecția socială a victimelor și martorilor, **Subcapitolul 3.3** - Reabilitarea și reintegrarea, **Obiectivul 1**. Dezvoltarea și diversificarea serviciilor prestate victimelor și potențialelor victime ale traficului de ființe umane. **Acțiunea 3.3.2** - Acordarea asistenței juridice, inclusiv garantate de stat, victimelor și potențialelor victime ale traficului de ființe umane.

4. Suportul Parlamentului și Guvernului pentru consolidarea în continuare a capacităților sistemului de AJGS se reflectă și în [Strategia de Reformare a Sectorului Justiției pentru anii 2011-2016](#), (**Pilonul III – Accesul la justiție** și executarea hotărârilor judecătorești; Obiectiv specific – ameliorarea cadrului instituțional și a proceselor care asigură accesul efectiv la justiție: asistență juridică efectivă, examinarea cauzelor și executarea hotărârilor judecătorești în termen rezonabil, modernizarea statutului unor profesii juridice conexe sistemului de justiție; **Direcția Strategică 3.1 – Fortificarea sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat, domeniile de intervenție strategică 3.1.1 – 3.1.3 – Consolidarea capacității de organizare și administrare a sistemului AJGS, îmbunătățirea calității și accesibilității serviciilor de AJGS (cauze penale și non-penale), promovarea culturii și accesului la informația cu caracter juridic și reducerea nihilismului juridic**), (**Pilonul VI – Respectarea drepturilor omului în sectorul justiției**; Obiectiv specific: Asigurarea respectării drepturilor omului în practicile și politicile juridice; **Direcția Strategică 6.3 – Consolidarea sistemului de justiție pentru copii, domeniile de intervenție strategică 6.3.5 – 6.3.6 întocmirea și actualizarea permanentă a listei de avocați specializați în asistența juridică garantată de**

stat în cauzele care implică copii, elaborarea ghidurilor metodologice pentru avocații specializați în asistența juridică garantată de stat în cauzele care implică copii).

De asemenea, obligația de acordare a asistenței juridice calificate și efective persoanelor care nu dispun de mijloace financiare suficiente pentru a plăti serviciile juridice rezultă din art. 20 și art. 26 al Constituției Republicii Moldova; prevederile Codului de Procedură Penală, Codului Contravențional și Codului de Procedură Civilă.

II. ACTIVITATEA ÎN SISTEMUL DE ACORDARE A ASISTENȚEI JURIDICE GARANTATE DE STAT ÎN ANUL 2015

III. ACTIVITATEA CONSILIULUI NAȚIONAL PENTRU ASISTENȚA JURIDICĂ GARANTATĂ DE STAT.

Misiunea sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat, în baza Legii cu privire la AJGS nr. 198-XVI din 26.07.2007 este protejarea dreptului la un proces echitabil, stabilit de articolul 6 al *Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale*, inclusiv asigurarea accesului liber și egal pentru toate persoanele la asistență juridică, prin organizarea și acordarea asistenței juridice garantate de stat, precum și diminuarea impedimentelor economico-financiare în realizarea accesului la justiție.

Sistemul de acordare a AJGS tinde să asigure accesul liber și egal pentru toate persoanele la asistență juridică efectivă în cadrul unui sistem cost-eficient, accesibil și nediscriminatoriu de AJGS.

CNAJGS își exercită atribuțiile în baza Legii cu privire la AJGS, nr. 198-XVI din 26 iulie 2007 și a [Regulamentului Consiliului Național pentru AJGS](#), aprobat prin ordinul Ministrului Justiției nr. 18 din 24.01.2008 (MO nr. 21-24/49 din 01.02.2008). Conform Legii cu privire la AJGS, CNAJGS se convoacă în ședințe ordinare o dată în trimestru.

În virtutea spectrului de subiecte discutate, pe parcursul anului **2015**, CNAJGS s-a întrunit în **9 ședințe ordinare** și a adoptat **47 hotărâri**. Astfel, întru realizarea obiectivelor și acțiunilor prevăzute în planul său de activitate, CNAJGS a **întreprins multiple măsuri**, cele mai importante fiind:

- Adoptarea [Hotărârii nr. 2 din 24 februarie 2015](#), prin care a fost aprobat modelul raportului anual privind activitatea OT al CNAJGS, astfel fiind revizuită și îmbunătățită modalitatea de raportare de către OT ale CNAJGS.
- Adoptarea [Hotărârii nr. 3 din 24 februarie 2015](#), prin care a fost format *Grupul de lucru pentru evaluarea mecanismului de acordare a asistenței juridice de urgență*, ca urmare a fost selectat un expert care acordă asistență grupului de lucru. A fost organizată și desfășurată o masă rotundă „*Evaluarea mecanismului de acordare a asistenței juridice de urgență garantate*”, în cadrul căreia a fost analizat actualul cadru normativ privind mecanismul de acordare a asistenței juridice de urgență, inclusiv identificate și analizate deficiențele în procesul de solicitare și acordare a asistenței juridice de urgență din perspectiva tuturor actorilor implicați.

- Adoptarea [Hotărârilor nr. 5, 11, 14, 30, 38](#) din anul 2015 prin care au fost *suplinite listele avocaților publici și avocaților care acordă asistență juridică la cerere*.
- Adoptarea [Hotărârii nr. 34 din 09 decembrie 2015](#) cu privire la *deciderea repartizării a două unități de avocat public în sistemul de acordare a AJGS pentru anul 2016*, numărul avocaților publici fiind extins de la 14 la **16 unități** în 2016. Aceste măsuri au contribuit la realizarea acțiunii 3.1.2.4 din Planul de Acțiuni de implementare al SRSJ 2011-2016 „Crearea birourilor de avocați publici în localitățile de reședință a OT ale CNAJGS”.
- Adoptarea [Hotărârii nr. 33 din 09 decembrie 2015](#) cu privire la *deciderea repartizării parajuriștilor în sistemul de acordare a asistenței juridice primare garantate de stat pentru anul 2016*. Lista parajuriștilor fiind **extinsă cu 10 unități**, comparativ cu anul 2015, contribuind astfel la implementarea acțiunii 3.1.3.5 din Planul de Acțiuni de implementare al SRSJ 2011-2016 „Instituționalizarea sistemului de asistență juridică primară pentru localitățile rurale și urbane”. Astfel în 2016 urmează să acorde asistență juridică primară garantată de stat 42 parajuriști.
- Adoptarea [Hotărârii nr. 4 din 24 februarie 2015](#), prin care a fost aprobat *Curriculumul de instruire continuă a avocaților care acordă AJGS copiilor victime sau martori ai infracțiunii*. CNAJGS stabilește principalele abilități care urmează a fi dezvoltate de către avocații care acordă AJGS copiilor victime sau martori ai infracțiunii, iar în baza acestora, necesitățile de instruire continuă a avocaților. Aceste documente au fost aprobate pentru a asigura procesul de specializare a avocaților în lucrul cu copiii, stabilit ca prioritate în Planul de acțiuni de implementare a SRSJ 2011-2016 la Acțiunea 6.3.1.2 ”Evaluarea necesităților de instruire a persoanelor care lucrează cu copiii aflați în contact cu sistemul justiției, modificarea și/sau elaborarea programelor de instruire pentru aceștia”;

- Adoptarea [Hotărârilor nr. 7, 9, 10, 19 din anul 2015](#) prin care au fost aprobate:
 - [Standardele de calitate ale activității avocaților care acordă AJGS pe cauzele cu implicarea copiilor în conflict cu legea](#)”;
 - [Standardele de calitate ale activității avocaților care acordă AJGS pe cauzele penale cu implicarea copiilor victime ale infracțiunilor](#)”;
 - [Standardele de activitate ale activității avocaților care acordă AJGS pe cauzele penale cu implicarea copiilor martori ai infracțiunilor](#)”;
 - [Standardele de calitate ale activității avocaților care acordă AJGS pe cauzele penale](#)”.

Este remarcabil faptul că, CNAJGS a aprobat standarde de calitate, atât pentru cauzele penale cu implicarea adulților, cât și cu implicarea copiilor aflați în conflict cu legea . Standardele de calitate aprobate, conțin un set de recomandări practice pentru acordarea asistenței juridice de către avocat în procesul penal, având ca scop îndrumarea avocatului pe parcursul cauzei penale cu privire la momentele cheie ce urmează a fi respectate pentru a asigura calitatea asistenței juridice acordate, astfel încât asistența juridică să fie reală și efectivă. De asemenea, standardele de calitate conțin prevederi ce se referă la ținerea unui dosar în apărare, care este esențial pentru o asistență calitativă și este una din dovezile principale cu privire la munca avocatului pe cauza respectivă.

- Prin adoptarea [Hotărârii nr. 20 și 27 din anul 2015](#) a fost aprobat [Regulamentul privind monitorizarea calității asistenței juridice calificate garantate de stat acordată de către avocați și instrumentele de monitorizare internă și externă a calității asistenței juridice calificate garantate de stat](#). Regulamentul stabilește modul de organizare și desfășurare a procesului de monitorizare a calității asistenței juridice calificate garantate de stat acordată de avocați, subiectele autorizate să desfășoare procesul de monitorizare, domeniile supuse monitorizării și utilizarea rezultatelor procesului de monitorizare a calității asistenței juridice calificate garantate de stat.

Instrumentele de monitorizare internă și externă a calității AJGS permit aprecierea obiectivă a calității AJGS, deoarece se bazează pe un set de indicatori de performanță, pasibili de a fi verificați în mod obiectiv, care ar permite a cuantifica (în limita posibilității) efortul depus de către avocat în apărarea bazată pe interesele clientului.

- Prin adoptarea [Hotărârii nr. 28 din 10 iulie 2015](#) au fost aprobate exigențele tehnice și de conținut pentru întocmirea și prezentarea de către avocații publici a notelor informative privind deficiențele în justiție ce au tangență cu dreptul la apărare, astfel fiind stabilit un model unic de prezentare a notelor informative.
- Prin adoptarea [Hotărârii nr. 31 din 22 septembrie 2015](#), CNAJGS a oferit o interpretare a prevederilor pct. 3 subpunctul (1) și pct. 3, subpunctul (2), lit. d) din Regulamentul cu privire la mărimea și modul de remunerare a avocaților pentru acordarea AJGS, prin urmare au fost înlăturate situațiile de interpretare eronată. Astfel au fost diminuate problemele care ar putea să apară în procesul de depunere a rapoartelor de activitate de către avocați la OT ale CNAJGS.
- Prin adoptarea [Hotărârii nr. 37 din 22 decembrie 2015](#), CNAJGS a aprobat *Planul de acțiuni pentru anul 2016 de implementare a Strategiei de activitate în sistemul de acordare a AJGS pentru anii 2015-2017*. Aceste documente de politici au trasat obiectivele CNAJGS pentru următorii 3 ani și acțiunile specifice de întreprins în anul 2016.

Hotărârile CNAJGS pot fi accesate pe site-ul oficial www.cnajgs.md, la rubrica „Cadrul normativ”, „Hotărârile CNAJGS”.

Resurse disponibile pentru sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat.

Cheltuielile pentru asistența juridică garantată de stat, deși au o pondere redusă în bugetul de stat comparativ cu alte state europene, au crescut de la 6,9 mln. lei pentru anul 2009, la 22,5 mln. lei pentru anul 2015.

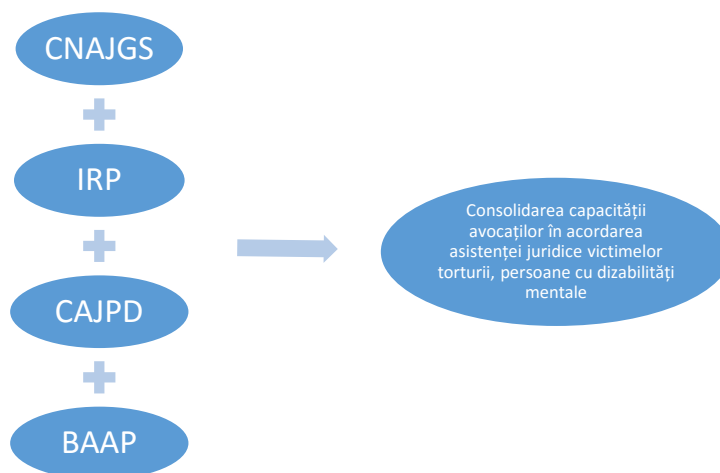
Creșterea cheltuielilor pentru acest domeniu se datorează creșterii considerabile a volumului de AJGS acordate, urmare a extinderii spectrului de servicii de AJGS pe cauzele non-penale și în virtutea sporirii încrederii potențialilor beneficiari în sistem. În contextul în care spectrul de servicii oferite a fost extins, corespunzător volumul de AJGS este în creștere. Prin urmare, pentru acordarea asistenței juridice calificate garantate de stat pe toate tipurile de cauze, pentru acordarea asistenței juridice primare, precum și pentru implementarea obiectivelor prevăzute în *SRSJ 2011-2016* și întru îmbunătățirea și diversificarea spectrului de servicii acordate, în anul 2015 au fost alocate 22,5 mln. lei. Totuși, anul 2015 s-a încheiat cu datorii de circa 2662, 1 mii lei, acumulate, în special, la capitolul remunerarea avocaților care acordă asistență juridică calificată garantată de stat.

Parteneriate ale CNAJGS. Pentru asigurarea funcționalității sistemului de AJGS, în vederea acordării asistenței juridice efective, îmbunătățirea calității serviciilor de asistență juridică acordate și instituirea noilor mecanisme de acordare a AJGS, CNAJGS a colaborat cu autoritățile din cadrul sistemului de justiție (Consiliul Superior al Magistraturii, instanțele de judecată, Uniunea Avocaților, Procuratura Generală, Centrul Național Anticorupție ș.a.) și cele ale administrației publice centrale (Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Finanțelor) și locale.

În acest context, pe parcursul anului 2015, CNAJGS a adresat autorităților menționate 129 demersuri (note informative, recomandări metodologice referitor la solicitarea și desemnarea avocatului, răspunsuri la solicitările înaintate etc.). Colaborarea CNAJGS cu diferiți actori ai sistemului de justiție este una bună, se încearcă a stabili o comunicare mai intensă, la nivel central și local, mai ales că metodele și procedeele de lucru în sistemul de acordare a AJGS sunt în permanentă dezvoltare, ceea ce presupune o mediatizare și informare permanentă a modalității de funcționare.

1. În 2015, CNAJGS a continuat colaborarea cu partenerii de dezvoltare. În baza acordului de colaborare încheiat încă în 2014, *CNAJGS, IRP, Centrul de Asistență Juridică pentru Persoane cu Dizabilități (CAJPD) și Biroul Asociat de Avocați „Avocații Publici” (BAAP)* au cooperat pentru realizarea proiectului „*Consolidarea capacității avocaților în acordarea asistenței juridice victimelor torturii, persoane cu dizabilități mentale*” finanțat de către Uniunea Europeană, co-finanțat și implementat de către Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare.

Activitățile proiectului au fost realizate în perioada noiembrie 2014 – noiembrie 2015. Cooperarea dintre instituțiile semnatare au avut ca scop de a contribui la prevenirea și combaterea torturii și relelor tratamente în Republica Moldova, față de femei și bărbați cu dizabilități mentale, în special, prin consolidarea capacității avocaților în acordarea asistenței juridice victimelor torturii. Au fost elaborate recomandări metodice privind asistența juridică a victimelor torturii, femei și bărbați cu dizabilități mentale, 200 exemplare fiind editate și distribuite avocaților; au fost instruiți 58 de avocați (29 femei și 29 bărbați), în cadrul a 3 ateliere de lucru; au fost litigate strategic câteva cazuri în vederea atingerii unor schimbări la nivel de legislație, practică sau societate; au fost elaborate și expediate 4 note informative către Ministerul Sănătății, Ministerul Justiției, Avocatul Poporului/Oficiul Avocatul Poporului și Procuratura Generală, pentru informare privind deficiențele și problemele întâlnite de avocați pe parcursul litigării strategice.

2. În 2015, CNAJGS a continuat colaborarea cu *Reprezentanța UNICEF-Moldova*. Cu suportul acordat, a fost implementat proiectul „*O calitate mai bună a asistenței juridice garantate de stat prestate copiilor*”. Întru asigurarea calității asistenței juridice garantate de stat prestate copiilor în contact cu legea au fost elaborate și aprobate:

- [Standardele de calitate ale activității avocaților care acordă AJGS pe cauzele penale.](#)
- [Standardele de calitate ale activității avocaților care acordă AJGS pe cauzele](#)

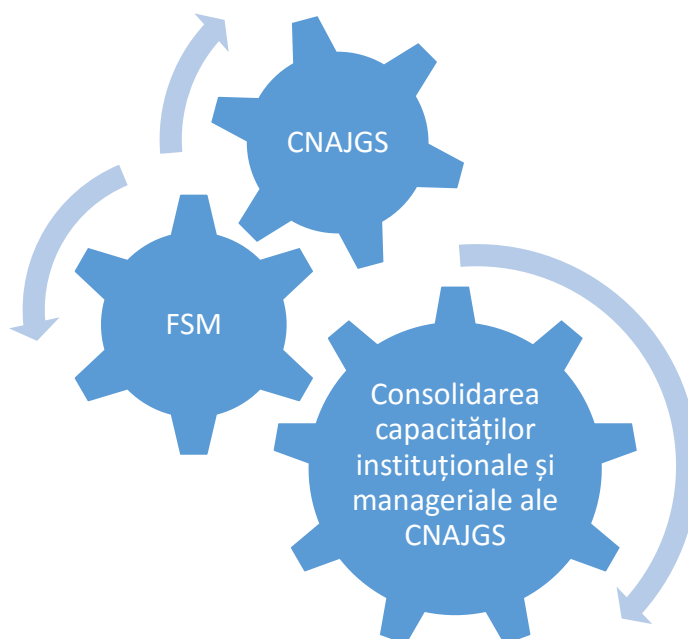
- [penale cu implicarea copiilor în conflict cu legea,](#)
- [Standarddele de activitate ale activității avocaților care acordă AJGS pe cauzele penale cu implicarea copiilor martori ai infracțiunilor,](#)
- [Standarddele de calitate ale activității avocaților care acordă AJGS pe cauzele penale cu implicarea copiilor victime ale infracțiunilor,](#)
- [Ghidul practic pentru evaluare psihologică și audierea copilului aflat în contact cu sistemul de justiție,](#)
- [Mecanismul de monitorizare a calității asistenței juridice calificate garantate de stat acordate de către avocați și instrumentele de monitorizare a calității asistenței juridice calificate.](#)

Pentru asigurarea instruirii continue calitative în domeniul protecției drepturilor copiilor în sistemul de justiție și consolidarea abilităților profesionale ale avocaților ce acordă AJGS pe cauzele cu implicarea copiilor victime și martori ale infracțiunilor, în cadrul acestui proiect, a fost organizat un atelier de instruire în vederea formării de formatori, iar CNAJGS a aprobat [Curriculumul de instruire continuă a avocaților care acordă AJGS copiilor victime sau martori ai infracțiunii.](#)

În același timp, pentru consolidarea abilităților de interacțiune a avocaților cu alți reprezentanți (mediatori, consilieri de probațiune, parajuriști, reprezentanții APL) care lucrează cu și pentru copiii în contact cu sistemul justiției au fost organizate ateliere de instruire mixte.

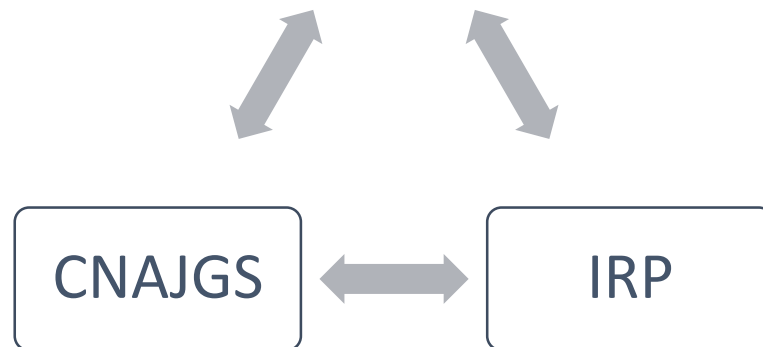

3. Pe parcursul anului 2015 continuă colaborarea cu FSM, în scopul „*Consolidării capacităților instituționale și manageriale ale CNAJGS*”. În cadrul acestui proiect instituțional au fost realizate **2 ateliere de instruire** pentru angajații din sistem; **4 mese rotunde** în cadrul cărora a fost prezentat noul mecanism de monitorizare a calității, mecanismul de acordare a AJGS prin intermediul ONG-lor, a fost evaluat mecanismul de acordare a asistenței juridice de urgență, precum și evaluate instrumentele de verificare a eligibilității pentru AJGS; **2 întâlniri tematice** cu reprezentanții Uniunii Avocaților din Republica Moldova în vederea stabilirii unei cooperări eficiente și conjugarea eforturilor pentru dezvoltarea sistemului de AJGS și a sistemului de apărare din RM în general; o **Conferință națională** de totalizare, în cadrul căreia au fost prezentate rezultatele activității sistemului de AJGS pentru anul 2015. Mai multe grupuri de lucru formate de către CNAJGS pentru evaluarea mecanismelor de acordare a AJGS și revizuirea cadrului normativ privind acordarea AJGS au beneficiat de asistența unui expert din resursele alocate pentru implementarea proiectului.

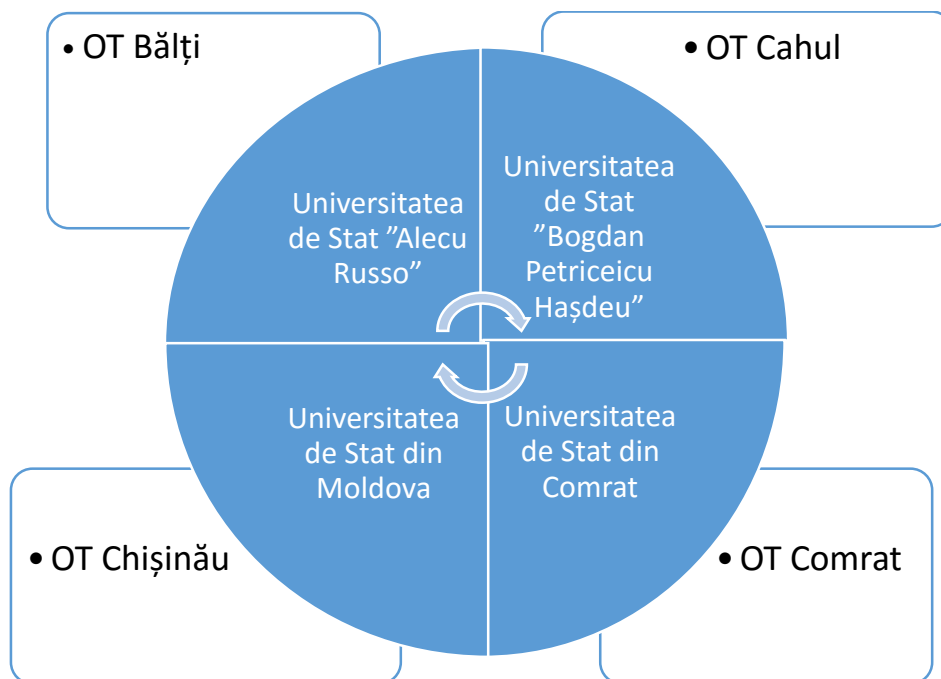

4. Pe parcursul anului 2015, a fost pilotat un model reaplicabil de acordare a asistenței juridice primare și asigurarea accesului la informații juridice în 4 regiuni din țară prin implicarea studenților de la facultățile de drept din universitățile acreditate din Republica Moldova. Activitățile au avut loc în cadrul proiectului “*Abilitarea juridică prin acordarea asistenței juridice primare prin resurse comunitare*”, implementat de către IRP în parteneriat cu CNAJGS, cu suportul financiar al Misiunii OSCE în Moldova.

Abilitarea juridică prin acordarea asistenței juridice primare prin resurse comunitare

În cadrul proiectului au fost încheiate 4 acorduri de colaborare de către OT ale CNAJGS cu Facultățile de Drept din cadrul Universităților acreditate din Republica Moldova.

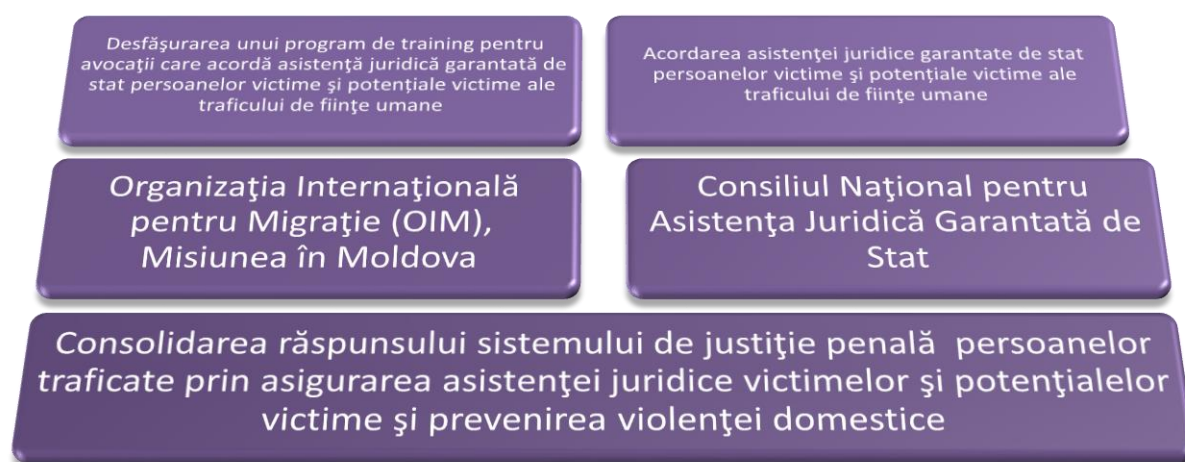

Principalele direcții ale proiectului au constat în implicarea studenților în acordarea asistenței juridice primare, precum și desfășurarea unor lecții publice de informare privind respectarea drepturilor omului. În acest context, în cadrul proiectului, au fost desfășurate 2 ateliere de instruire cu genericul "[Abilitarea juridică prin acordarea asistenței juridice primare prin resurse comunitare](#)" și "[Abilitarea juridică prin desfășurarea lecțiilor publice în comunitate](#)". Scopul instruirilor e de a obține cunoștințe, abilități practice necesare acordării asistenței juridice primare și pregătirea/desfășurarea lecțiilor publice în localitățile rurale din țară.

De asemenea, în cadrul proiectului, a fost elaborat un "[Ghid privind acordarea asistenței juridice primare de către viitorii juriști](#)", o broșură privind [organizarea și realizarea lecțiilor](#)

[publice în comunitate de către viitorii juriști](#) și ”Regulile cu privire la implicarea studenților facultăților de drept în procesul de acordare a asistenței juridice primare garantată de stat”. Datorită implicării studenților, pe parcursul anului 2015 de asistență juridică primară garantată de stat au beneficiat 1097 persoane.

5. CNAJGS este partener de implementare a proiectului „*Consolidarea reacției sistemului de justiție penală persoanelor traficate, prin asigurarea asistenței juridice victimelor și potențialelor victime și prevenirea violenței domestice și a infracțiunilor de ură în RM*” implementat de către OIM. În cadrul proiectului a fost organizat un program de training pentru avocații care acordă AJGS persoanelor victime și potențiale victime ale traficului de ființe umane. Ca rezultat al instruirilor organizate, se urmărește îmbunătățirea calității AJGS acordată persoanelor victime și potențiale victime ale traficului de ființe.

6. În perioada 9-12 noiembrie 2015 în cadrul proiectului “*Introducerea și transferul bunelor practici ale Estoniei în domeniul AJGS către Republica Moldova*”, implementat de către Uniunea Avocaților din Estonia în parteneriat cu CNAJGS din Republica Moldova, cu susținerea financiară a Ministerului de Externe din Estonia, o delegație din partea Republicii Moldova, formată din reprezentanți ai CNAJGS, au efectuat o vizită de studiu în Estonia.

Scopul vizitei a constituit transferul bunelor practici ale Estoniei în domeniul AJGS către Republica Moldova. Pe parcursul aflării în Tallinn, delegația a avut întreveneri cu reprezentanți ai Uniunii Avocaților, Ministerului Justiției, avocați care acordă AJGS. În aceeași perioadă, delegația a vizitat Centrul de Registre și Sisteme informaționale din Estonia, unde au fost prezentate posibilitățile de utilizare ale cărții de identitate estoniene și serviciile electronice disponibile. De asemenea, delegația a efectuat și o vizită de curtoazie la Ambasada Republicii Moldova la Tallinn. Vizita delegației a oferit și posibilitatea creării unui parteneriat durabil cu Uniunea Avocaților din Estonia în vederea dezvoltării sistemului de AJGS în Republica Moldova.

7. În anul 2015, au continuat parteneriatele cu asociațiile obștești: Centrul de Asistență Juridică pentru Persoane cu Dezabilități, Centrul de Drept al Avocaților, Clinica Juridică

Universitară Bălți și Clinica Juridică Comrat. În baza acestor colaborări, are loc acordarea asistenței juridice primare garantate de stat, inclusiv, prin referirea unor cazuri către sistemul de AJGS.

8. CNAJGS continuă colaborarea cu Oficiul central de probațiune în baza unui acord de parteneriat, al cărui obiectiv îl constituie contribuirea la reintegrarea socială a persoanelor aflate la evidența organului de probațiune, prin acordarea AJGS.

9. În anul 2015, CNAJGS a încheiat un acord de colaborare cu Centrul de Drept al Femeilor (CDF), care are drept scop asigurarea acordării asistenței juridice primare, asistenței juridice calificate, asistenței holistice și altor forme de asistență femeilor victime.

Activități desfășurate de către CNAJGS în colaborare cu partenerii săi de dezvoltare pe parcursul anului 2015.

În colaborare și cu suportul partenerilor de dezvoltare, în anul 2015, CNAJGS a reușit să organizeze mai multe activități dedicate sistemului de AJGS.

Astfel, în colaborare și cu suportul FSM au fost organizate un șir de evenimente marcante:

- **Conferința Națională: „Sistemul de AJGS. Rezultate, perspective și provocări”**. La conferință au fost prezentate rezultatele de activitate pe parcursul anului 2015 și trasate obiectivele strategice ale CNAJGS și Planul de acțiuni pentru 2016 de implementare a Strategiei de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat, pentru anii 2015-2017 (9 decembrie 2015).
- **Masa rotundă** cu genericul „**Evaluarea mecanismului de acordare a asistenței juridice de urgență garantate de stat**”. Obiectivul principal al mesei rotunde a fost identificarea și analiza deficiențelor în procesul de solicitare și acordare a asistenței juridice de urgență și determinarea eventualelor soluții pentru rezolvarea deficiențelor existente (6 noiembrie 2015).
- **Masa rotundă** cu genericul „**Noul mecanism de monitorizare a calității asistenței juridice calificate garantate de stat**”. Obiectivul principal al mesei rotunde a fost prezentarea noului mecanism de monitorizare a calității asistenței juridice calificate garantate de stat, expunerea opiniilor diferitor subiecți implicați în procesul de monitorizare internă și externă a calității asistenței juridice garantate de stat (16 noiembrie 2015).
- **Masa rotundă** cu genericul „**Evaluarea instrumentelor de verificare a eligibilității în vederea acordării asistenței juridice garantate de stat**”. Obiectivele principale ale mesei rotunde au fost generalizarea și analiza realizărilor, deficiențelor și provocărilor la aplicarea cadrului legal existent privind condițiile de eligibilitate în vederea acordării AJGS. Determinarea eventualelor soluții pentru îmbunătățirea cadrului legal existent ce vizează condițiile de eligibilitate în vederea acordării AJGS și a practicilor aplicate în vederea verificării acestei eligibilități (20 noiembrie 2015).
- **Masa rotundă** cu genericul „**Mecanismul de acordare a AJGS prin intermediul asociațiilor obștești**”. Obiectivele principale ale mesei rotunde au fost evaluarea situației curente privind interacțiunea sistemului de AJGS cu asociațiile obștești prestatoare de servicii juridice și generalizarea tendințelor în vederea implementării mecanismului de acordare a AJGS prin intermediul asociațiilor obștești (26 noiembrie 2015).

- Întâlniri tematice a CNAJGS cu Uniunea Avocaților din Republica Moldova. În cadrul întâlnirilor tematice au fost discutate subiecte precum asigurarea calității AJGS, deficiențele în cadrul procesului de acordare a AJGS ce țin de activitatea avocaților, consolidarea parteneriatului între CNAJGS și Uniunea Avocaților din Republica Moldova în domeniul AJGS (25 noiembrie 2015).

Instruirea și asistența metodică a persoanelor autorizate să acorde AJGS. Doi ani consecutiv (2013-2014), CNAJGS a asigurat desfășurarea sesiunilor de instruire inițială și continuă pentru avocații care acordă AJGS, din resursele alocate din bugetul de stat. În 2015, CNAJGS a fost în imposibilitate să organizeze independent cursuri de instruire din cauza repriorităzării resurselor financiare în bugetul de stat. În pofida impedimentelor create, activități de instruire au fost realizate de CNAJGS cu implicarea partenerilor.

1. În parteneriat cu Institutul Național al Justiției (INJ) și Misiunea Norvegiană de Experți pentru Promovarea Supremației Legii în Moldova (NORLAM), în luna ianuarie 2015 au fost desfășurate instruirii cu tematica *"Consolidarea abilităților practice în vederea asigurării respectării dreptului la un proces echitabil"*.

2. În luna februarie 2015 a fost organizat atelier de instruire cu tematica *"Standardele și procedurile justiției pentru minori. Colectarea datelor privind copiii aflați în contact cu legea. Medierea în cauzele penale"*. De aceste instruirii au beneficiat 23 avocați care acordă AJGS.

3. În parteneriat cu INJ, OSCE, CDF și Ambasada SUA în Republica Moldova, în octombrie – noiembrie 2015 au fost desfășurate 6 seminare cu tematica *"Implementarea legislației Republicii Moldova cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie"* la care au participat 50 de avocați care acordă AJGS.

4. În perioada mai-iunie 2015 au fost desfășurate o serie de instruirii organizate de către CNAJGS în parteneriat cu INJ cu tema *"Acordarea asistenței juridice garantate de stat în cauzele cu implicarea copiilor în conflict cu legea"*, beneficiari a căroră au devenit 136 de avocați.

5. În parteneriat cu INJ, Asociația Judecătorilor din Moldova și Centrul de Drept al Avocaților cu suportul Fundației Germană pentru Cooperare Juridică Internațională (Fundația IRZ) a fost desfășurată în luna septembrie 2015 instruirea tematică *"Legislația privind azilul și procedura azilului din perspectiva jurisdicției contenciosului administrativ în Germania"*. De acest seminar au beneficiat 7 avocați specializați care acordă AJGS solicitanților de azil, refugiaților, beneficiarilor de protecție umanitară, apatrizilor și solicitanților de apatrid. Astfel datorită cooperării cu INJ și alți parteneri de dezvoltare vizați supra **a fost posibilă instruirea a 216 avocați care acordă AJGS.**

6. În luna martie 2015 în or. Cahul, Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral a contribuit la desfășurarea seminarului cu genericul *"Practica aplicării legislației electorale privind alegerile locale generale"*. Pe parcursul a 2 zile **au fost instruiți 17 avocați** care acordă AJGS.

7. În luna iunie 2015 a avut loc atelierul de instruire organizat de către CNAJGS în parteneriat cu Clinica Juridică Bălți cu scopul *"Consolidării rolului avocaților publici în procesul de implementare a Strategiei de reformă a sectorului justiției"*. În cadrul evenimentului respectiv au participat 22 de persoane dintre care **16 avocați publici** care acordă AJGS.

8. Deasemenea un atelier de instruire a fost realizat în luna octombrie 2015 în cadrul proiectului *“Consolidarea capacității avocaților în acordarea asistenței juridice victimelor torturii, bărbați și femei cu dizabilități mentale”*, implementat de IRP, în cadrul proiectului *“Consolidarea capacităților naționale de protejare a celor mai vulnerabile persoane din Republica Moldova de tortură”*, finanțat de Uniunea Europeană și co-finanțat și implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare. În cadrul seminarului **au fost instruiți 41 de avocați** care acordă AJGS.

9. Două seminare de instruire dedicate avocaților și parajuriștilor au fost desfășurate de către OIM în lunile octombrie și decembrie 2015 cu genericul *“Prestarea serviciilor juridice garantate de stat pentru victimele și potențialele victime ale traficului de ființe umane: noi tendințe și provocări”*. În total de aceste instruirii **au beneficiat 15 parajuriști și 35 de avocați** care acordă AJGS.

10. În lunile octombrie și noiembrie 2015 au fost desfășurate seminare pentru avocați și parajuriști cu tematicile *“Apatridie și Naționalitate”* și respectiv *“Apatridie și Azil”*. Instruirile au avut drept scop familiarizarea participanților cu privire la cadrul legal și instituțional în domeniul azilului și apatridiei în Republica Moldova și promovarea protecției apatrizilor și persoanelor aflate în risc de a deveni apatrizi în țările Parteneriatului Estic prin aplicarea mecanismelor internaționale de protecție, bunele practici în domeniu, jurisprudența națională și regională. Seminarele au fost organizate de către UNHCR în parteneriat cu CNAJGS și INJ. În cadrul acestor instruirii **au participat 23 de parajuriști și 20 de avocați** care acordă AJGS.

11. Cu suportul UNHCR în luna mai 2015 **au beneficiat de instruirii 5 avocați** în cadrul a 2 seminare cu tematicile *“Protecția solicitanților de azil și a refugiaților conform Convenției de la Geneva din 1951”* și *“Determinarea statutului de refugiat conform Convenției de la Geneva”*.

12. Cu suportul ABA ROLI, în luna noiembrie 2015, au fost organizate seminare de instruire a avocaților care acordă AJGS în circumscripția Oficiilor teritoriale Bălți cu următoarele tematici: *„Tehnici și abilități de prezentare a unei cauze în instanța de judecată”*. Astfel în cadrul a 2 sesiuni **au beneficiat de instruire 13 avocați** care acordă AJGS.

13. În cadrul proiectului *“Contribuirea la responsabilizarea judecătorilor prin implicarea mai activă a avocaților”*, implementat de IRP prin intermediul Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) în cadrul Programului de Consolidare a Instituțiilor Statului de Drept (ROLISP), în perioada mai – decembrie 2015 au fost desfășurate 20 de seminare în (or. Bălți, Chișinău, Cahul și Comrat) privind *“Contribuirea la responsabilizarea judecătorilor prin implicarea mai activă a avocaților”*. În total **418 avocați instruiți**, majoritatea din ei fiind înscriși în [Registrul persoanelor autorizate să acorde AJGS](#).

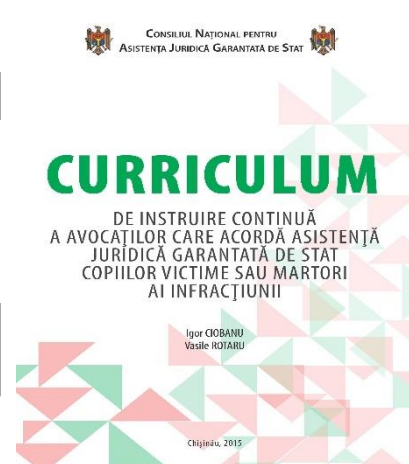
În cadrul acestui proiect a fost elaborat Ghidul pentru avocați *“[Responsabilizarea judecătorilor prin implicarea mai activă a avocaților](#)”*, 2500 de exemplare fiind distribuite avocaților.

14. În cadrul proiectului *“Abilitarea juridică prin acordarea asistenței juridice primare prin resurse comunitare”*, implementat de către IRP în parteneriat cu CNAJGS, cu suportul financiar al OSCE, au fost desfășurate 2 ateliere de instruire cu genericul *“[Abilitarea juridică prin acordarea asistenței juridice primare prin resurse comunitare](#)”* și *“[Abilitarea juridică prin desfășurarea lecțiilor publice în comunitate](#)”*.

În total, toți cei 507 avocați, 32 de parajuriști și 37 de studenți care au acordat AJGS în anul 2015, au avut posibilitate de a participa la instruirii organizate de partenerii de dezvoltare în colaborare cu CNAJGS.

Pe lângă instruirile organizate, CNAJGS cu suportul partenerilor a acordat suport metodologic persoanelor care acordă AJGS prin elaborarea, editarea, distribuirea și/sau plasarea pe pagina web a următoarelor materiale informative (ghiduri, broșuri, etc.):

- [Ghidul avocatului care acordă AJGS copiilor victime și martori ale infracțiunilor.](#)
- [Ghid practic de evaluare psihologică și audierea copilului aflat în conflict cu sistemul de justiție.](#)
- [Curriculum de instruire continuă a avocaților care acordă AJGS copiilor victime sau martori ai infracțiunii.](#)
- [Standardele de calitate ale activității avocaților care acordă AJGS pe cauzele penale.](#)
- [Standardele de calitate ale activității avocaților care acordă AJGS pe cauzele cu implicarea copiilor în conflict cu legea.](#)
- [Standardele de calitate ale activității avocaților care acordă AJGS pe cauzele penale cu implicarea copiilor victime ale infracțiunilor.](#)
- [Standardele de activitate ale activității avocaților care acordă AJGS pe cauzele penale cu implicarea copiilor martori ai infracțiunilor.](#)
- [Broșura "Organizarea lecțiilor publice în comunitate de către viitorii juriști".](#)
- [Sugestii privind activitatea avocaților pe cauzele penale și civile cu implicarea persoanelor cu dizabilități mentale.](#)
- [Ghid privind acordarea asistenței juridice primare de către viitorii juriști.](#)

Activitățile de mediatizare a sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat ca și în anii precedenți au fost realizate prin diseminarea ghidurilor practice, pliantelor broșurilor informative, difuzarea spot-urilor publicitare la TV, participarea la emisiuni radio și TV.

**AI NEVOIE DE ASISTENȚA UNUI AVOCAT, DAR NU AI SUFICIENTI BANI?
STATUL TE AJUTĂ. ADRESEAZĂ-TE LA NOI!**

**Oficiile Teritoriale ale
Consiliului Național
pentru Asistența Juridică
Garantată de Stat:
WWW.CNAJGS.MD**

Chișinău: str. Alecu Russo nr. 1 bl. "A1", bir. 36, 35, tel. / fax: (022) 49-69-53, 49-63-39,

Bălți: str. Mihai Sadoveanu nr. 2 , tel. / fax (0231) 61-316, 22-811, 068551122,

Cahul: str. Independenței nr. 6, tel. / fax (0299) 204-13,

Comrat: str. Tretiakov nr. 42, tel. / fax (0298) 28-853,

Bender (Căușeni): or. Căușeni, str. Alexei Mateevici nr. 9, bir. 41, tel. / fax (0243) 24-159

Accest spot a fost realizat cu asistența proiectului „Sprijin pentru reforma sectorului justiției în Moldova”, implementat de Programul Național Unice pentru Dezvoltare în Moldova. Opiniile exprimate în acest spot aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere sau politicile Programului Național Unice pentru Dezvoltare.

Aparatul administrativ al CNAJGS a asigurat difuzarea a 2 spot-uri publicitare, cu privire la asistența juridică garantată calificată garantată de stat pe cauzele penale și civile la TV și a participat la emisiuni radio.

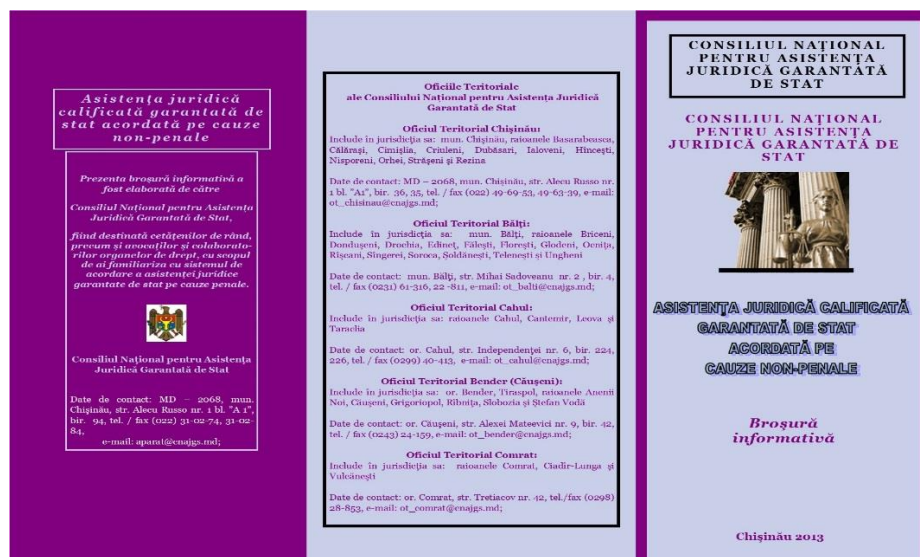
A asigurat elaborarea a 6000 de pliante și 1500 de calendare informative cu privire la sistemul de AJGS și tipurile de asistență juridică oferită cetățenilor. Totodată, a contribuit la distribuirea broșurilor informative dedicate activității sistemului de acordare a AJGS.

Diseminarea materialelor informative, pe parcursul anului 2015, a avut loc inclusiv prin intermediul OT ale CNAJGS și parajuriștilor.

Oficiul teritorial Chișinău al CNAJGS a realizat activități de mediatizare cu precădere în perioada efectuării vizitelor de monitorizare a activității parajuriștilor. Astfel, printre acțiuni de mediatizare se enumeră:

- ✓ discuții cu primarii localităților;
- ✓ discuții cu membrii comunităților unde își desfășoară activitatea parajuriștii;

- ✓ repartizare a ghidurilor practice, pliante și broșuri informative dedicate asistenței juridice garantate de stat:

- ✓ Ghidul beneficiarului – 14300 ex.
- ✓ Ghid pentru cetățeni privind asistența juridică garantată de stat acordată – 1400 ex.
- ✓ Ghid de orientare juridică în caz de violență în familie – 500 ex.
- ✓ Reprezentantul OT Chișinău a participat la o emisiune radio, cu genericul acordarea asistenței juridice garantate de stat în RM, procedura, accesul la AJGS, cine poate beneficia și în ce condiții de AJGS.
- ✓ În cadrul Conferinței naționale cu genericul "Sistemul de AJGS. Realizări, perspective și provocări" din 9 decembrie 2015, coordonatorul OT Chișinău al CNAJGS a acordat un interviu privind aspectele pozitive și deficiențele în cadrul sistemului de acordare a AJGS.

Oficiul Teritorial Bălți al CNAJGS preponderent a desfășurat activități de diseminare a ghidurilor practice, pliantelor și broșurilor informative dedicate sistemului de AJGS. Totodată OT Bălți al CNAJGS, a multiplicat pliante informative privind acordarea AJGS. Acțiunile de mediatizare s-au realizat și în cadrul procesului de monitorizare a activității parajuriștilor, fiind repartizate cetățenilor materiale informative, precum și informarea în cadrul discuțiilor cu membrii comunității.

Oficiul Teritorial Cahul al CNAJGS întru mediatizarea serviciilor de AJGS, a publicat 3 articole informative în presa scrisă: În ziarul „Gazeta de Sud” (ediția nr. 2 din 23 ianuarie 2015 și nr. 17 din 13 mai 2015) a fost publicat articolul „Asistența Juridică Garantată de Stat”. Același articol a fost publicat și în ziarul „Cahul Expres” la data de 11 octombrie 2015.

De asemenea, au fost repartizate prin intermediul primăriilor localităților din raza de activitate a OT Cahul, aproximativ 2700 broșuri informative:

**CONSILIUL NAȚIONAL
PENTRU ASISTENȚA
JURIDICĂ GARANTATĂ
DE STAT**

Asistența juridică calificată garantată de stat acordată pe cauze penale

Prezenta broșură informativă a fost elaborată de către

Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat,

fînd destinată cetățenilor de rînd, precum și avocaților și colaboratorilor organelor de drept, cu scopul de a familiariza cu sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pe cauze penale.

Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat

Date de contact: MD – 2068, mun. Chișinău, str. Alecu Russo nr. 1 bl. "A 1", bir. 94, tel. / fax (022) 31 02 74, 31 02 84, e-mail: aparat@cnaigs.md;

Oficiile Teritoriale ale Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat

Oficiul Teritorial Chișinău:
Include în jurisdicția sa: mun. Chișinău, raioanele Basarabesc, Călărași, Cîmășlia, Criuleni, Dubăsari, Ialoveni, Hîncești, Nisporeni, Orhei, Strășeni și Rezina
Date de contact: MD – 2068, mun. Chișinău, str. Alecu Russo nr. 1 bl. "A1", bir. 36, 35, tel. / fax (022) 49 69 53, 49 63 39, e-mail: ot_chișinau@cnaigs.md;

Oficiul Teritorial Bălți:
Include în jurisdicția sa: mun. Bălți, raioanele Briceni, Dondușeni, Drochia, Edineț, Fălești, Florești, Glodeni, Ocnița, Rîșcani, Singerei, Soroca, Șoldănești, Telemești și Ungheni
Date de contact: mun. Bălți, str. Mihai Sadoveanu nr. 2, bir. 4, tel. / fax (0231) 61-316, 22-811, e-mail: ot_balti@cnaigs.md;

Oficiul Teritorial Cahul:
Include în jurisdicția sa: raioanele Cahul, Cantemir, Leova și Taraclia
Date de contact: or. Cahul, str. Independenței nr. 6, bir. 224, 226, tel. / fax (0299) 40-413, e-mail: ot_cahul@cnaigs.md;

Oficiul Teritorial Bender (Căușeni):
Include în jurisdicția sa: or. Bender, Tiraspol, raioanele Anenii Noi, Căușeni, Grigoriopol, Rîbnița, Slobozia și Ștefan Vodă
Date de contact: or. Căușeni, str. Alexei Mateevici nr. 9, bir. 42, tel. / fax (0243) 24-159, e-mail: ot_bender@cnaigs.md;

Oficiul Teritorial Comrat:
Include în jurisdicția sa: raioanele Comrat, Ciadlr-Lunga și Vulcănești
Date de contact: or. Comrat, str. Trețiacov nr. 42, tel./fax (0298) 28-853, e-mail: ot_comrat@cnaigs.md;

ASISTENȚA JURIDICĂ CALIFICATĂ
GARANTATĂ DE STAT
ACORDATĂ PE CAUZE PENALE

Broșură
informativă

Chișinău 2013

Oficiul Teritorial Comrat al CNAJGS a realizat acțiuni de mediatizare prin publicarea a 2 articole pe portalele web www.gagauzmedia.md și www.gagauzinfo.md cu privire la activitatea parajuristului din s. Gaidar și activitatea de acordare a asistenței juridice primare de către studenții facultăților de drept.

În Ziarul "Znamea" nr. 39 din 2 octombrie 2015 a fost publicat articolul "Paraiurist – besplatnaya yuridiceskaia pomoși" iar la postul de televiziune local, coordonatorul OT Comrat, a oferit un interviu la 5 octombrie 2015, în cadrul căruia locuitorii Găgăuziei sunt informați despre activitatea OT Comrat al CNAJGS și modalitățile de obținere a AJGS și în particular despre extinderea rețelei de parajuriști din regiune, în anul 2016.

- Beneficiarii asistenței juridice garantate de stat este persoana arstată în conflict cu legea, a cărei drepturi și interese sunt apărate și care beneficiază nemijlocit de serviciul prestat de către avocatul care a acordat asistența juridică garantată de stat. Persoana beneficiară de asistență asistentă, persoana în deșoare a cărora la Oficiul Teritorial respectiv personal sau prin poștă, nemijlocit sau prin intermediul reprezentanților sași. Cătreva poate fi deșoară și la organele de servicii penale sau la instanța judecătorească, care sunt obligate să ia în considerare și documentele anexate Oficiului Teritorial respectiv, în cel mult 3 zile lucrătoare de la data recepției.
- Solicitanții asistenței juridice garantate de stat este persoana (oferitor de servicii, penal, procuror, judecător), persoana care a efectuat raportul care, în virtutea legii, asistază Oficiul Teritorial ca cerșor de a fi efectuat un serviciu care să acorde asistență juridică unei persoane (beneficiara).
- Oficiile Teritoriale ale CNAJGS sunt instituții publice responsabile de organizarea procesului de acordare a asistenței juridice garantate de stat prin asigurarea cu prestatori de servicii, însoțitorii și prelungirea conștient și activității deșoară asistentă juridică garantată de stat. Asistența juridică garantată de stat este acordată pentru serviciile prestate. Prin urmare Oficiul Teritorial realizează funcția de deșoară, asigurând conformarea deșoară solicitantului și avocatului.
- Asistența este prestată care este desemnată de către coordonatorii Oficiilor Teritoriale. În baza cerșor și solicitărilor recepționate, să acorde asistența juridică garantată de stat beneficiarilor asistenței asistentă Avocați care acordă asistență juridică în calitate de avocați profesioniști, care, pe lângă activitatea lor practică, pot fi contractați pentru acordarea asistenței de către Oficiile Teritoriale. Avocați publici sunt avocați, care nu au prestați activități de activitate juridică garantată de stat. Asistența care va acordă asistență juridică garantată de stat va deșoară calitatea de apărător din momentul în care coordonatorul Oficiului Teritorial respectiv va emite decizia privind acordarea asistenței juridice garantate, care se va efectua în componența deșoară beneficiarului, organului de servicii penale sau al instanței judecătorești.
- Acordarea asistenței juridice calificată garantate de stat conștită în acordarea de către avocați deșoară asistență juridică din componența, reprezentarea și/sau activitatea în raportul de activitate asistentă. În instanțele judecătorești pe calea penală, contractarea, emisia sau de contractarea asistentă, reprezentarea în fața autorităților administrației publice.
- Raportarea activității de acordare a asistenței juridice calificată garantate de stat este realizată de către avocați, în mod obligatoriu, pentru fiecare cauză pe care a fi efectuată, prin deșoară la Oficiul Teritorial și raportului de activitate pe calea penală, conform modelului aprobat de CNAJGS, în cel mult două luni de zile după încheierea acordării asistenței juridice. La deșoară raportul la sase săptămâni anuale și alțor acți de în de asistența juridică acordată. Înă, la solicitarea Oficiului Teritorial avocații este obligat să prezinte documentele care demonștră activitatea asistentă juridică calificată. Asistența juridică calificată de argenti să raportată prin deșoară raportul lunar de activitate pentru luna anterioară de servicii. Oficiile Teritoriale recepționează și verifică raportul deșoară de către avocați.
- Remunerarea activității de acordare a asistenței juridice calificată garantate de stat este calculată în conformitate cu „Regulament cu privire la mărimea și modul de remunerare a avocaților pentru acordarea asistenței juridice calificată garantate de stat”, deșoară prin hotărârea CNAJGS nr. 2 din 10.12.2004. Decizia despre remunerarea asistentă juridică acordată se ia timp de 10 zile lucrătoare de la momentul recepției raportului, în baza remunșrii pe fiecare timp de 10 zile lucrătoare un moment (alți deșoară deșoară deșoară).
- Monitorizarea activității de acordare a asistenței juridice calificată garantate de stat – conștită în evaluarea calității asistenței acordate de către avocați conform criteriilor și indicatorilor de calitate stabilite de CNAJGS. Procesul de monitorizare este realizat de către Oficiile Teritoriale prin polițarilor și verificarea informațiilor prezentate de către avocați în raportul de activitate asistentă juridică, confirmarea și/sau verificarea corectitudinii deșoară asistența juridică și deșoară raportul, prin deșoară calității asistentă. Datele obținute în urma monitorizării și controlului se raportă Oficiului Teritorial și pot servi drept temel pentru evaluarea activității asistentă juridică calificată garantate de stat și activității deșoară asistența juridică calificată garantată de stat, pentru Oficiile Teritoriale, drept temel de rezolvare a contractului cu avocații respectiv.

Schema

de acordare a asistenței juridice calificată garantate de stat

Jurisdicțiile și datele de contact ale Oficiilor Teritoriale ale CNAJGS și CNAJGS

Oficiul Teritorial Chișinău:
Include în jurisdicția sa: mun. Chișinău, raioanele Basarabesc, Călărași, Cîmășlia, Criuleni, Dubăsari, Ialoveni, Hîncești, Nisporeni, Orhei, Strășeni și Rezina
Date de contact: MD – 2068, mun. Chișinău, str. Alecu Russo nr. 1 bl. "A1", bir. 36, 35, tel. / fax (022) 49-69-53, 49-63-39, e-mail: ot_chișinau@cnaigs.md

Oficiul Teritorial Bălți:
Include în jurisdicția sa: raioanele Briceni, Dondușeni, Drochia, Edineț, Fălești, Florești, Glodeni, Ocnița, Rîșcani, Singerei, Soroca, Șoldănești, Telemești și Ungheni
Date de contact: mun. Bălți, str. Mihai Sadoveanu nr. 2, bir. 4, tel. / fax (0231) 61-316, 22-811, 068551122, e-mail: ot_balti@cnaigs.md

Oficiul Teritorial Cahul:
Include în jurisdicția sa: raioanele Cahul, Cantemir, Leova și Taraclia
Date de contact: or. Cahul, str. Independenței nr. 6, bir. 224, 226, tel. / fax (0299) 20-413, e-mail: ot_cahul@cnaigs.md

Oficiul Teritorial Comrat:
Include în jurisdicția sa: localitățile aflate în componența U.T.A. Găgăuzia
Date de contact: or. Comrat, str. Șevcenko nr. 31/A, tel. / fax (0298) 28-853, e-mail: ot_comrat@cnaigs.md

Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat
Date de contact: MD – 2068, mun. Chișinău, str. Alecu Russo nr. 1 bl. "A1", bir. 94, tel. (022) 31-02-74, 31-02-84, e-mail: aparat@cnaigs.md

2015

Informații relevante actualizate referitor la asistența juridică garantată de stat (pentru populație, avocați, organele de drept) sunt accesibile permanent pe pagina web a CNAJGS (<http://www.cnaigs.md>) inclusiv pe pagina personalizată din rețeaua Facebook și Youtube.

21

Provocări majore, ce necesită intervenția altor autorități publice.

Cadru normativ-juridic și practici cotidiene ce necesită perfecționare. Există o serie de aspecte conceptuale, ce urmează a fi soluționate prin modificarea legislației și care depășesc competența CNAJGS (reglementarea expresă a condițiilor acordării AJGS în situațiile de amnistie, extrădare și transfer a condamnaților; reglementarea expresă a condițiilor acordării AJGS victimelor și persoanelor vătămate; reglementarea participării apărătorului în cazul renunțării la apărător, înlocuirii apărătorului, substituirea apărătorului ales cu un avocat care acordă AJGS; acordarea asistenței juridice persoanelor condamnate la privațiune de libertate; instituirea mecanismului de acordare a asistenței juridice parțial gratuite etc.).

Sistemul de verificare a capacității de plată a solicitanților de AJGS s-a dovedit a fi ineficient și nu permite excluderea abuzurilor din partea solicitanților. Mecanismul de testare a veniturilor solicitanților de AJGS, încă nu funcționează eficient. Deși, recent au fost adoptate reglementările necesare, OT ale CNAJGS se ciocnesc în continuare cu lipsa accesului la bazele de date informaționale (fiscale, cadastrale, ale ÎS "Registru", etc.). Având în vedere că numărul de solicitanți de AJGS este în creștere, verificarea veniturilor solicitanților ar putea fi efectuată doar prin intermediul unui soft care ar permite în regim online vizualizarea informației, or înaintarea de solicitări scrise la organele cu atribuții fiscale referitor la veniturile unui contribuabil implică foarte mult timp, finanțe adiționale și alocarea resurselor umane adiționale.

Mecanismul de recuperare a cheltuielilor pentru AJGS în cazurile când beneficiarii au obținut asistența juridică gratuită, ducând în eroare OT al CNAJGS cu privire la situația financiară, precum și în cazurile în care beneficiarii asistenței juridice pe cauze civile obțin câștig de cauză, urmând a fi recuperate cheltuielile de asistență juridică de la partea care a pierdut procesul, încă nu este aplicat. Cadrul legal care ar permite recuperarea cheltuielilor a fost recent adoptat, urmează a fi aplicat.

Diversificarea spectrului de servicii de AJGS. Conform *Strategiei de activitate în sistemul de acordare a AJGS pentru anii 2015-2017*, diversificarea spectrului de servicii de AJGS constituie în continuare un obiectiv al CNAJGS. Pilotarea unor noi modele de acordare a AJGS, inclusiv crearea unei platforme online de AJGS, ar permite beneficiarilor să-și soluționeze mai eficient problemele juridice. Aceste măsuri sunt orientate la necesitățile beneficiarilor din categoriile social-vulnerabile și constituie unul dintre obiectivele strategice ale CNAJGS, asigurând astfel un grad mai înalt de accesibilitate a serviciilor de AJGS.

Diversificarea spectrului de servicii de AJGS va atrage după sine creșterea volumului de lucru și noi tipuri de activități. Volumul crescând de asistență juridică acordată, diversificarea spectrului de activități, extinderea sistemului de asistență juridică primară, prin intermediul parajuriștilor, instituirea mecanismului de acordare a asistenței juridice primare de către asociațiile obștești, crearea birourilor și extinderea numărului de avocați publici precum și instituirea altor scheme de acordare a AJGS necesită alocarea de resurse umane și financiare. Având în vedere experiența anterioară, este crucial să fie identificate și alocate în prealabil resursele necesare care ar permite funcționarea sistemului de AJGS fără deficiențe.

Întrucât limita numerică a personalului administrativ se aprobă de Ministerul Justiției, potrivit art. 14 alin. (8) din Legea privind AJGS, CNAJGS a înaintat un demers către Ministerul Justiției, întemeiat pe recomandările „Studiului cu privire la necesitățile de personal ale OT și AA al CNAJGS în contextul lărgirii competenței CNAJGS”. Prim urmare au fost identificate

și alocate 5 unități de personal pentru OT și AA ale CNAJGS. Aceasta ar permite exercitarea fără deficiențe în cadrul OT și AA ale CNAJGS a atribuțiilor existente la moment și a celor care sunt în faza de implementare. Odată cu aplicarea mecanismelor de recuperare a cheltuielilor pentru serviciile de AJGS, de verificare a veniturilor solicitanților de AJGS și implementarea mecanismului de acordare a asistenței juridice primare de către asociațiile obștești ar urma o nouă etapă de revizuire a schemei de încadrare a personalului.

Monitorizarea externă a asistenței juridice calificate garantate de stat. Odată cu aprobarea de către CNAJGS, a *Regulamentului privind monitorizarea calității asistenței juridice calificate garantate de stat acordate de către avocați a Instrumentelor de monitorizare internă și externă și a standardelor de calitate*, au fost create condițiile necesare pentru inițierea procesului de implementare a noului mecanism de monitorizare a calității asistenței juridice. În anul 2015, CNAJGS a testat procesul de monitorizare externă a calității asistenței juridice calificate garantate de stat.

Scopul monitorizării externe a calității asistenței juridice calificate garantate de stat este verificarea respectării de către avocat a standardelor de calitate generale sau cele pentru anumite categorii de cauze aprobate de CNAJGS, examinând și strategia de apărare/reprezentare convenită de către avocat cu beneficiarul de AJGS, calitatea actelor întocmite de către avocat, precum și aspecte privind respectarea de către avocat a condițiilor contractului de acordare a AJGS încheiat cu OT al CNAJGS și a cadrului legal ce vizează AJGS.

Potrivit Regulamentului, monitorizarea externă a calității asistenței juridice este efectuată de către **Comisia de monitorizare externă** a calității asistenței juridice calificate garantate de stat, compusă din 6 avocați, dintre care 3 avocați care nu sunt în sistemul de AJGS, fiind asistați în activitatea lor de un reprezentant al AA al CNAJGS. Comisia de monitorizare externă aprobă componența **grupurilor de monitorizare**, din care face parte un avocat din sistemul de AJGS și un avocat care nu este în sistemul de AJGS. Coordonatorii și consultanții OT nu pot interveni în procesul de monitorizare externă a calității asistenței juridice calificate garantate de stat, având **sarcina de a facilita activitatea Comisiei de monitorizare externă**.

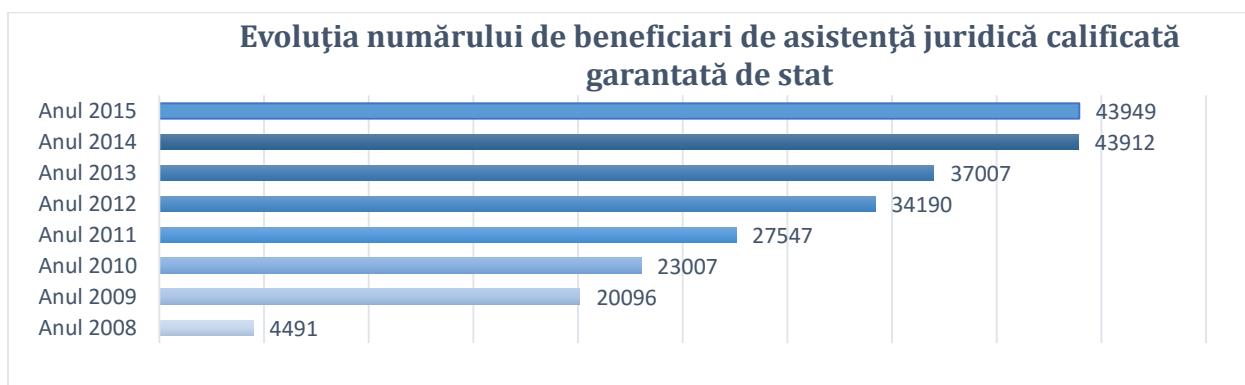
În procesul de pretestare și testare a mecanismului de monitorizare externă, în perioada 01 iunie 2015 – 30 octombrie 2015 de către CNAJGS au fost constituite patru grupuri de monitorizare, care au monitorizat 60 avocați ce acordă AJGS. Un grup de monitori a efectuat monitorizarea externă a calității asistenței juridice a 10 avocați, în perioada iunie 2015, în cadrul pretestării, iar alte trei grupuri au monitorizat calitatea asistenței acordate de către 50 de avocați, în perioada septembrie-octombrie 2015, în cadrul testării propriu zise. În cadrul testării monitorizării externe au fost examinate **598 de dosare în apărare**, dintre care **163 de cauze** au fost cu implicarea copiilor. Analiza rezultatelor monitorizării externe reflectă că majoritatea (**55%**) avocaților evaluați au obținut calificativul **bine**, **25%** din avocați au fost apreciați cu calificativul **foarte bine** și **20%** au primit calificativul **insuficient**. Datele colectate ne duc la concluzia că beneficiarii sistemului de AJGS beneficiază de o asistență juridică calitativă din partea avocaților publici și a avocaților la cerere.

Instituționalizarea și implementarea de mai departe a acestui mecanism de monitorizare externă a calității asistenței juridice calificate garantate de stat constitui o provocare pentru CNAJGS pentru perioada ce urmează, or pentru aceasta sunt necesare resurse financiare suplimentare, de care sistemul nu dispune la moment.

II.II ACTIVITATEA OFICILOR TERITORIALE ALE CONSILIULUI NAȚIONAL PENTRU ASISTENȚA JURIDICĂ GARANTATĂ DE STAT ȘI PERSOANELOR AUTORIZATE SĂ ACORDE SERVICII DE AJGS.

Începând cu anul 2015, OT Bender la CNAJGS (Căușeni) a încetat activitatea. Până la finele anului 2015 activitatea de acordare a AJGS a fost asigurată de patru OT ale CNAJGS. OT își exercită atribuțiile în baza *Legii nr.198-XVI din 26 iulie 2007 cu privire la AJGS* și a [Regulamentului funcționării OT ale CNAJGS](#) aprobat prin Hotărârea CNAJGS nr. 15 din 30 iulie 2008 (Monitorul Oficial nr. 160-161 art. nr. 463 din 22 august 2008). Fiecare OT este condus de un coordonator având angajați câte un contabil și unul (Comrat) sau mai mulți (Chișinău, Bălți, Cahul) consultanți.

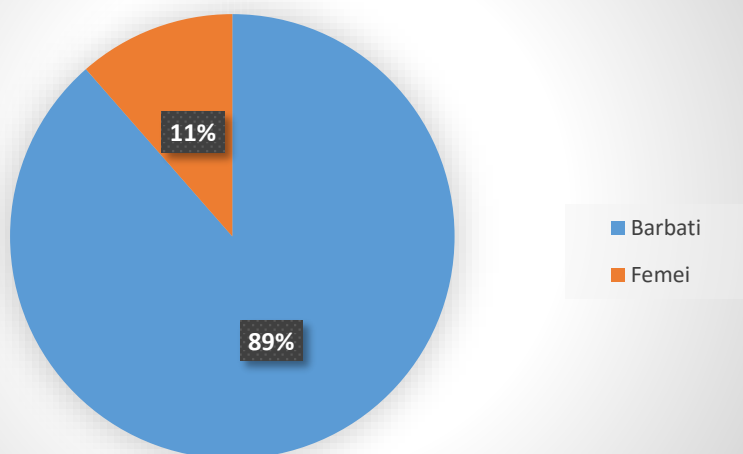
Volumul asistenței juridice acordate. În anul 2015 de asistență juridică calificată garantată de stat au beneficiat 43 949 persoane. Din numărul total de beneficiari 2 473 au fost minori și 5 031 au fost femei. Totodată, din cele 43 949 cazuri de acordare a AJGS în 39 350 cazuri a fost acordată asistența juridică ordinară (dintre care 36 109 au constituit cauze penale și 3 241 cauze non-penale), iar în 4 599 cazuri a fost acordată asistența juridică de urgență (în caz de reținere în cauze penale și contravenționale).

În anul 2015, numărul de beneficiari de asistență juridică calificată garantată de stat a crescut ușor, în raport cu numărul de beneficiari de asistență juridică calificată garantată de stat în anul 2014, și mai mare cu aproximativ 118 % în raport cu numărul de beneficiari în anul 2009¹.

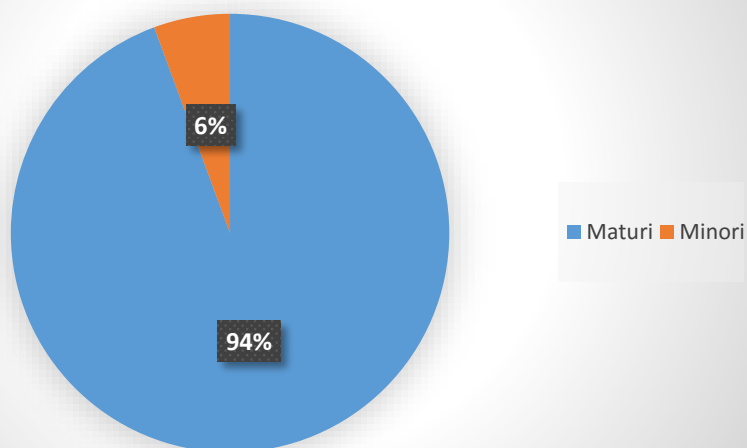
¹ La prezentarea graduală a volumului de lucru nu a fost luat în calcul situația pentru anul 2008, deoarece activitatea sistemului a început în septembrie 2008, fiind reflectată activitatea pentru lunile septembrie - decembrie 2008.

Ponderea beneficiarilor de asistență juridică calificată după sex

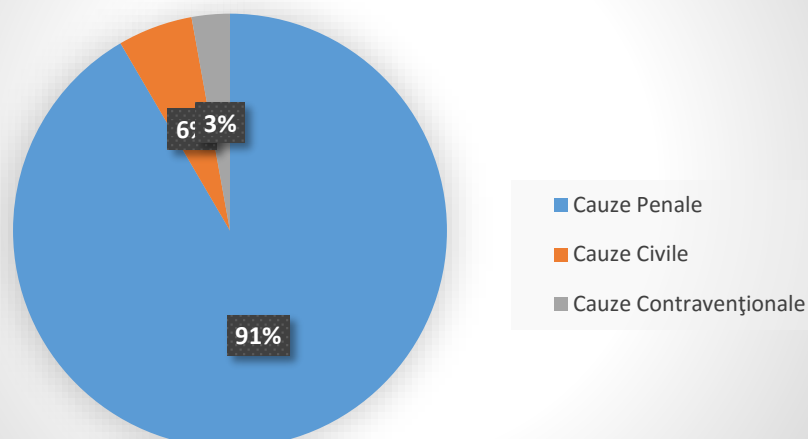
În anul 2015, 38 918 (89 %) din beneficiarii de asistență juridică calificată sunt bărbați, iar 5 031 (11 %) sunt femei.

Ponderea beneficiarilor de asistență juridică calificată după vârstă

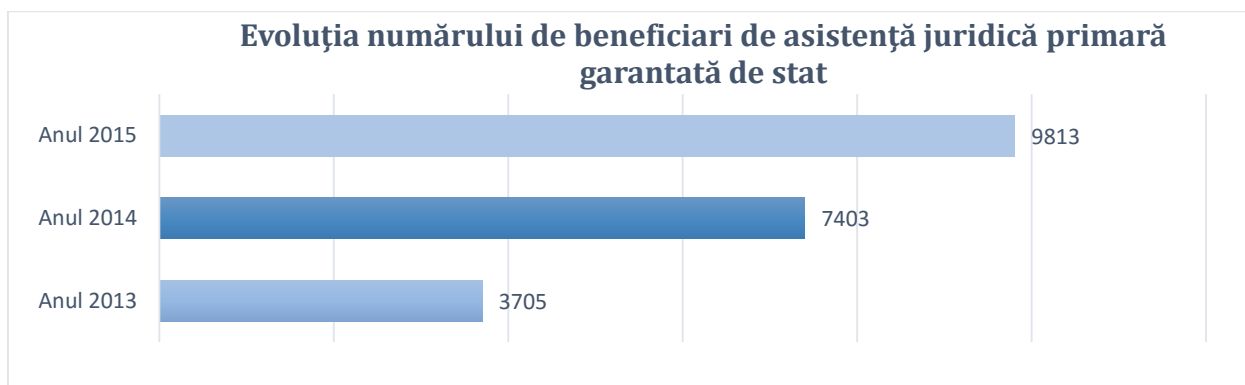
Din numărul total de beneficiari de asistență juridică calificată garantată de stat 41 476 (94 %) sunt maturi și 2 473 (6 %) sunt minori.

Ponderea asistenței juridice calificate garantate de stat (după tipul cauzelor)

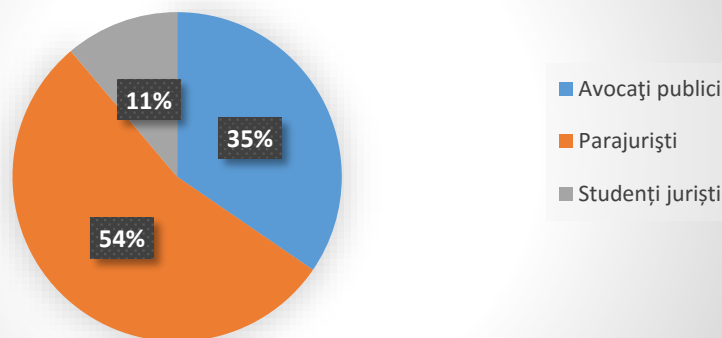
În perioada raportată, a fost acordată asistență juridică calificată în 43949 cauze (dintre care 40 248 (91 %) au constituit cauze penale, 2 452 (6 %) cauze civile și 1 249 (3 %) cauze contravenționale .

Totodată, în anul 2015, **9 813 persoane au beneficiat de asistență juridică primară** garantată de stat. Datele statistice detaliate pe acest segment sunt colectate începând cu anul 2013, respectiv diagrama de mai jos prezintă informația pe ultimii trei ani:

Prin urmare, în anul 2015 **numărul de beneficiari de asistență juridică primară a crescut** cu aproximativ 32 % în raport cu numărul de beneficiari din anul 2014 și cu 164 % în comparație cu 2013 .

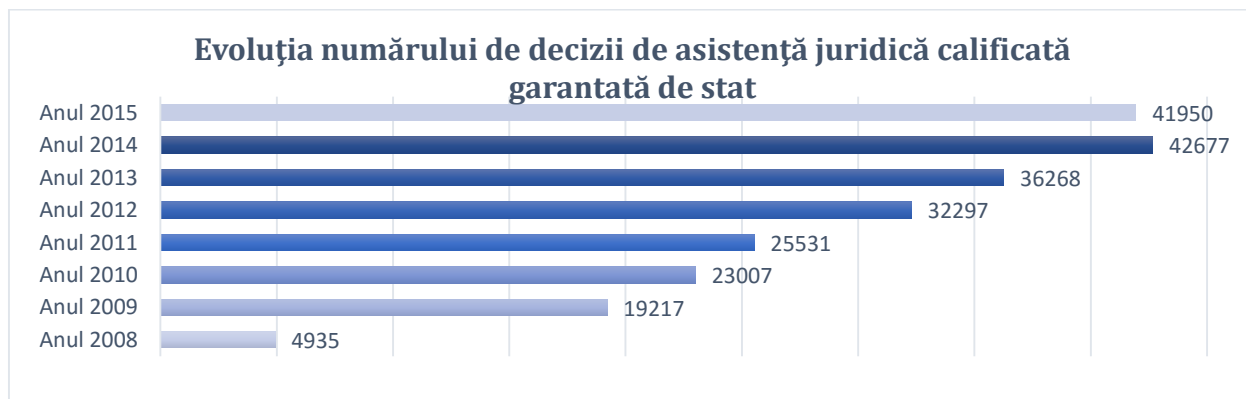
Ponderea asistenței juridice primare garantate de stat acordată

Asistența juridică primară a fost acordată prin intermediul a 32 de parajuriști, 16 avocați publici și 37 de studenți ai facultăților de drept, astfel în 5 324 cazuri (54 %) asistența juridică primară a fost acordată de către parajuriști, în 3 392 cazuri (35 %) de către avocații publici și în 1 097 de cazuri (11%) de către studenții facultăților de drept.

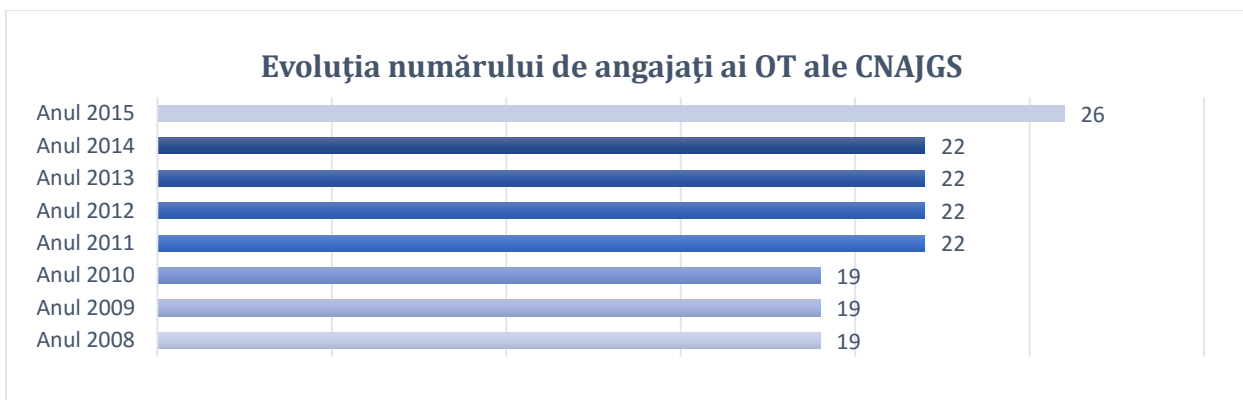
Sumând beneficiarii de asistență juridică calificată și asistență juridică primară, constatăm că **numărul total de beneficiari de AJGS în anul 2015 a constituit 53 762 beneficiari. Concluzionăm că, volumul de AJGS acordată este în continuă creștere.**

Volumul de lucru al Oficiilor teritoriale ale CNAJGS. Ca urmare a creșterii volumului de AJGS acordată, a extinderii competențelor CNAJGS, creșterii numărului de beneficiari și prestatorilor de AJGS, precum și diversificarea spectrului de servicii de AJGS prestate, **volumul de lucru în OT ale CNAJGS a crescut considerabil, în raport cu primii ani de activitate.**

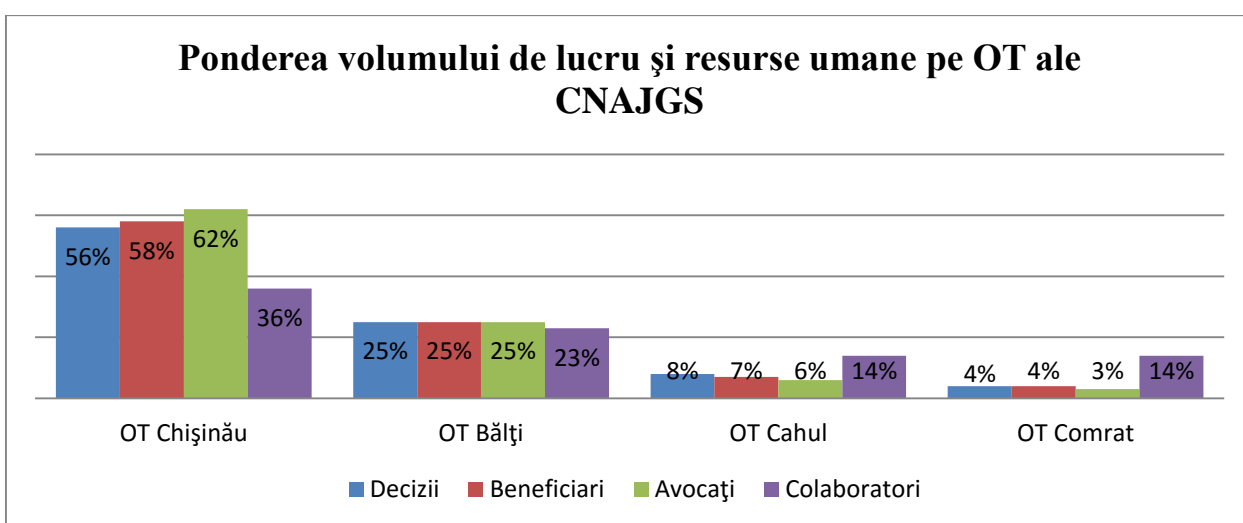

În perioada anilor 2009-2015 **volumul a crescut cu aproximativ 118 %** (de la 19 217 decizii de acordare a asistenței juridice garantate de stat până la 41950² decizii în 2015), însă **personalul OT ale CNAJGS a crescut la număr cu doar 36 %** (de la 19 la 26 unități):

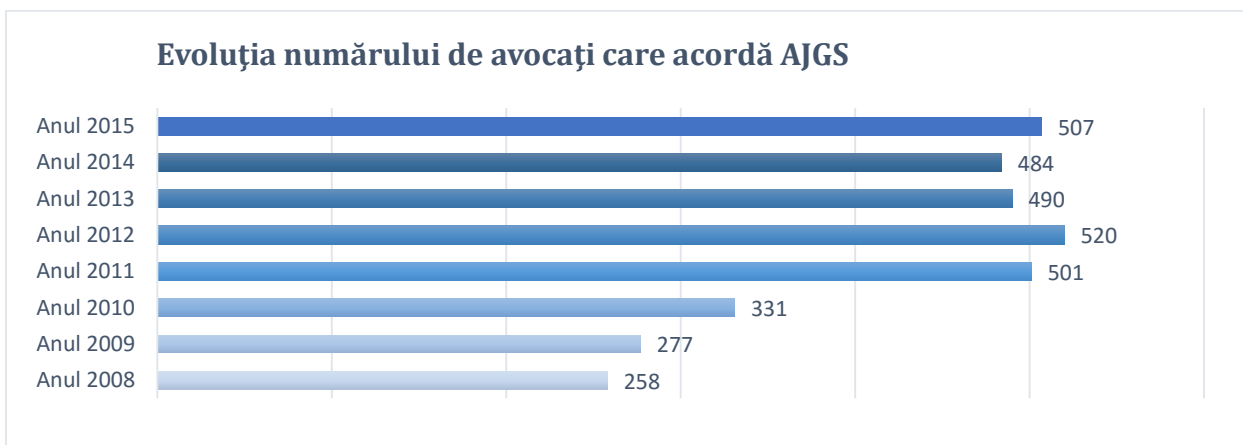
² Nr. de decizii este mai mic decât numărul total de beneficiari/cauze, deoarece în cazul asistenței juridice de urgență în afara programului de lucru a OT ale CNAJGS, în majoritatea cazurilor, nu se emit decizii, avocații fiind contactați direct, în baza graficelor de serviciu plasate pe site-ul www.cnajgs.md la rubrica "Graficele de serviciu ale avocaților".

Repartizarea volumului de lucru și resurselor umane între OT ale CNAJGS a avut loc, după cum urmează:

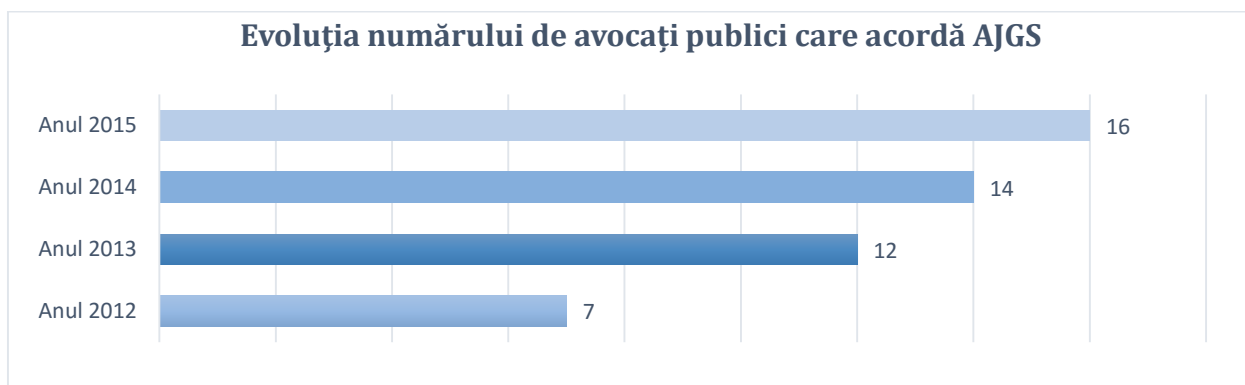

Prestatorii de servicii de asistență juridică calificată garantată de stat. Pentru acordarea **asistenței juridice calificate** au fost implicați **507 avocați** care acordă asistență juridică calificată garantată de stat, **dintre care 16 avocați publici, 32 avocați specializați în cauzele cu implicarea copiilor, 8 avocați specializați în acordarea asistenței juridice calificate solicitanților de azil, refugiaților, beneficiarilor de protecție umanitară, apatrizilor și solicitanților de apatrid, 12 avocați specializați în acordarea asistenței juridice calificate persoanelor cu dezabilități mintale și 15 avocați specializați în acordarea asistenței juridice calificate victimelor ale infracțiunilor**

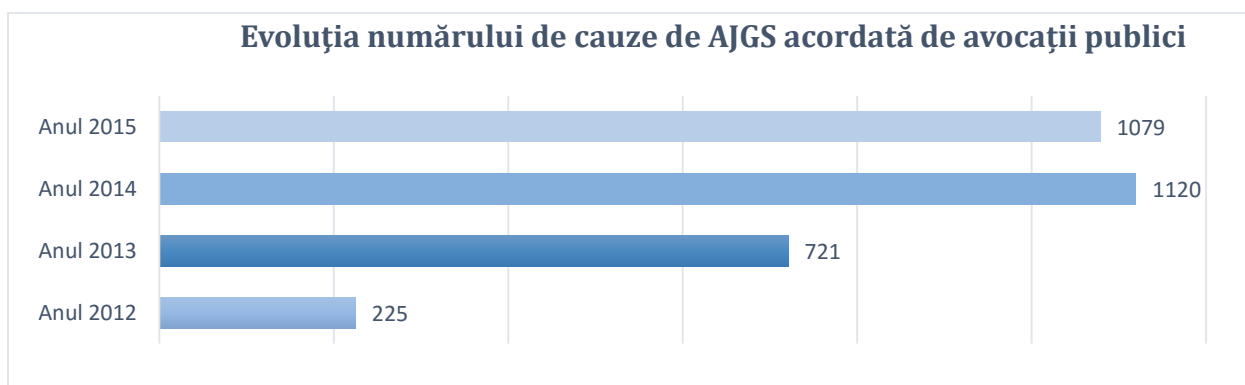

Numărul de avocați interesați în acordarea asistenței juridice garantate de stat este în creștere.

Pentru anul 2015, în baza *SRSJ 2011-2016* și altor documente de politici naționale, CNAJGS a extins rețeaua de avocați publici pe întreg teritoriul țării cu suplinirea listei cu încă 2 avocați publici, minim câte 2 avocați publici în raza de activitate a fiecărui OT. În anul 2015, în sistemul de acordare a AJGS au activat 16 avocați publici, dintre care 10 în mun. Chișinău și câte 2 în raza de activitate a OT Bălți, OT Cahul și OT Comrat, fiind supliniți numărul acestora în raport cu anul 2014 cu 2 unități.

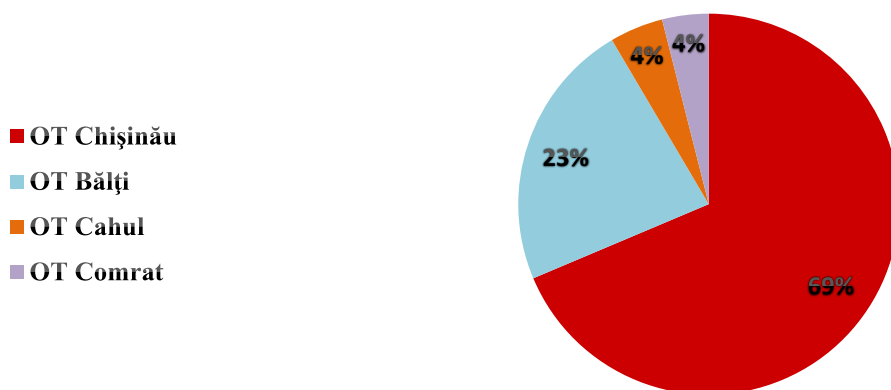

În anul 2015, cei 16 avocați publici au acordat asistență juridică calificată garantată de stat pe un număr de 1079 cauze (dintre care 998 cauze penale și 81 cauze non-penale), iar asistență juridică primară în 3 392 cazuri.

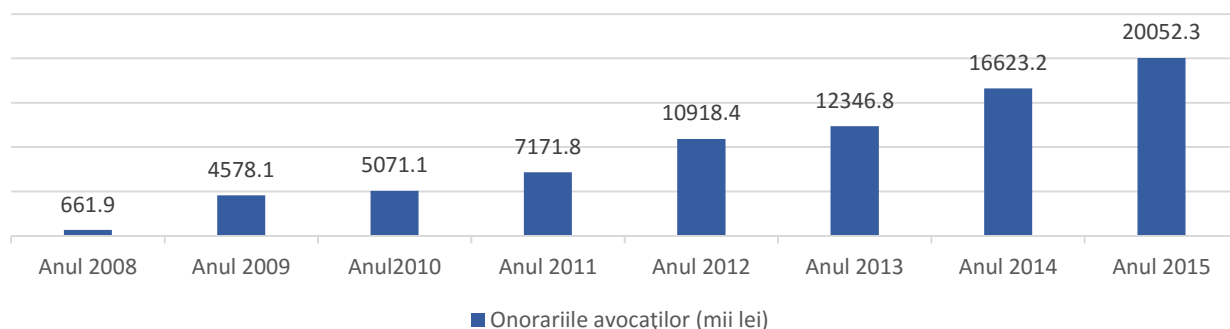
Totuși, este de menționat repartizarea geografică neuniformă a numărului de avocați, marea majoritate fiind concentrată în Chișinău:

Ponderea avocaților care acordă asistență juridică calificată garantată de stat pe Oficii Teritoriale ale CNAJGS

De asemenea, a fost înregistrată și o creștere a cuantumului onorariilor achitate avocaților pentru serviciile de asistență juridică calificată.

Evoluția cuantumurilor onorariilor avocaților

Quantumul onorariilor anuale plătite avocaților a crescut, în anul 2015 în raport cu anul 2014, **cu aproximativ 20 %**. Necătând la aceasta, **au fost înregistrate la acest capitol datorii de circa 2,2 mln lei**.

Calitatea serviciilor de AJGS. Aspectul calității serviciilor de AJGS își păstrează importanța în cadrul determinării priorităților de activitate ale CNAJGS.

Unele elemente ale mecanismului de asigurare a calității au fost puse în aplicare începând cu 2009. În ultimii ani de activitate CNAJGS a înregistrat rezultate remarcabile, reușind să revizuiască criteriile și să îmbunătățească procedura de selectare a avocaților în vederea acordării asistenței juridice calificate garantate de stat, să organizeze un număr impunător de ore de instruire inițială și continuă pentru avocații din sistem, atât de sine stătător, cât și în parteneriate, să elaboreze mai multe ghiduri practice pentru avocați. Însă, fără cel de al patrulea element mecanismul de asigurare a calității asistenței juridice calificate nu își avea finalitatea, or în lipsa unui mecanism de monitorizare este dificil să apreciezi care este situația la moment, respectiv și care sunt necesitățile de îmbunătățire pe viitor. Monitorizarea calității asistenței juridice calificate garantate de stat acordată de către avocați, la fel ca și procesul de selectare și dezvoltare profesională a avocaților sunt orientate spre asigurarea acordării efective și de înaltă calitate a serviciilor de AJGS. Astfel, elaborarea mecanismului de monitorizare a calității asistenței juridice garantate de stat a devenit unul

dintre obiectivele principale de activitate ale CNAJGS. Monitorizarea internă are un specific administrativ, fiind monitorizată și evaluată activitatea avocatului din punct de vedere administrativ și de organizare a activității. Dacă corespunde activitatea avocatului la exigențele instituite de către CNAJGS, ceea ce însumă aspectele tehnice ale activității. Însă, referitor la strategia aplicată în cazurile în care acordă AJGS, avocatul nu primea nici o apreciere. Pentru a face posibilă monitorizarea și evaluarea calității AJGS acordate, a fost necesar un mecanism care să asigure evaluarea colegială, de către avocați profesioniști, care pot oferi suport constructiv nu numai cu privire la aspectele administrative legate de gestionarea dosarelor, dar inclusiv legate de strategia apărării. Un astfel de mecanism va îmbunătăți în mod semnificativ calitatea asistenței juridice acordate în cadrul sistemului de AJGS în Republica Moldova.

Astfel, în 2015, noul mecanism de monitorizare externă a calității AJGS, a fost elaborat, aprobat și testat. Rezultatele aplicării și testării noului mecanism de monitorizare se reflectă în [Raportul de evaluare a mecanismului de monitorizare externă a calității asistenței juridice calificate garantate de stat acordată de către avocați pe cauzele penale, inclusiv cu implicarea copiilor.](#)

Din numărul total de avocați care acordă AJGS, în 2015 au fost monitorizați intern 274 de avocați, iar monitorizării externe a fost supusă activitatea a 60 de avocați. Totodată, cei 32 de parajuriști au fost monitorizați trimestrial și evaluați semestrial.

Instruirea continuă a avocaților reprezintă la fel unul dintre instrumentele de asigurare a calității serviciilor de AJGS. Astfel, în anul 2015 avocații care acordă AJGS au beneficiat de sesiuni de instruire organizate de către partenerii de dezvoltare în colaborare cu CNAJGS. În rezultat, majoritatea avocaților, înscriși în Registrul persoanelor autorizate să acorde AJGS, au participat la instruire.

Pentru a asigura necesitățile de instruire inițială și continuă ale avocaților CNAJGS a considerat oportun de a consulta opinia avocaților, așa încât să poată demonstra o abordare ulterioară coerentă în domeniu. Rezultatele consultațiilor și cercetărilor în domeniul instruirilor se reflectă în [Raportul cu privire la instruirea avocaților care acordă AJGS.](#) Urmare a consultărilor și determinării necesităților de instruire CNAJGS a elaborat și a aprobat Curriculum-urile de instruire inițială și continuă a avocaților și Curriculum de instruire continuă a avocaților care acordă AJGS copiilor victime sau martori ale infracțiunii.

Evidența, monitorizarea și evaluarea activității de acordare a asistenței juridice garantate de stat de către Oficiile teritoriale ale CNAJGS.

În anul 2015 au fost efectuate 12 vizite de monitorizare a activității OT ale CNAJGS de către Comisia de monitorizare și evaluare constituită în cadrul AA al CNAJGS. În cadrul vizitelor au fost monitorizate aspectele activității OT referitor la: buna funcționare a OT; resurse umane; lucrări de secretariat și arhivă; evidența contabilă și documentația financiară; prestatorii de servicii (evidența, documentarea, monitorizarea); asistența juridică calificată; asistența juridică de urgență; asistența juridică primară; interacțiunea cu avocații, organele de drept și beneficiarii; interacțiunea cu CNAJGS; mediatizarea activității de acordare a AJGS.

Ca urmare a observațiilor efectuate în procesul de monitorizare, comisia formulează **recomandări de îmbunătățire a activității OT.** Gradul de îndeplinire a recomandărilor formulate în procesul de monitorizare este evaluat în cadrul următoarei vizite.

Pentru a facilita **accesul la datele statistice**, dar și procesarea solicitărilor de AJGS, sistemul de evidență automatizată a datelor statistice a fost optimizat în continuare. **Sistemul este accesibil publicului larg**. Oricine este interesat referitor la AJGS acordată, poate vizualiza informația statistică care îl interesează online. Este suficient accesarea link-ului: <http://statistica.cnajgs.md/>, ca mai apoi în baza unor criterii prestabilite de utilizator, specificate în cerere, în dependență de segmentul selectat poate fi vizualizată informația. **Baza de date este complexă** și permite selectiv, și detaliat, accesul imediat, la orice tip de statistică cu privire la serviciile de asistență juridică calificată garantată de stat, acordată.

Sistemul permite generarea automată a deciziei de AJGS, colectarea și sistematizarea automată, pe criteriile prestabilite a datelor statistice necesare dezvoltării sistemului de AJGS, în același timp duce la optimizarea schimbului de date dintre OT ale CNAJGS, facilitează munca angajaților, constituind o bază de date centralizată a activității OT ale CNAJGS.

Trimestrial și anual, conform prevederilor **Regulamentului funcționării OT ale CNAJGS**, OT ale CNAJGS prezintă rapoarte de activitate. Odată cu prezentarea rapoartelor narative, OT ale CNAJGS prezintă datele statistice privind volumul de asistență juridică calificată garantată de stat, în baza indicatorilor de colectare aprobați prin Hotărârea CNAJGS nr. 14 din 14 martie 2013. Aparatul administrativ al CNAJGS colectează datele statistice și cele prezentate în rapoartele narative, compilează informația și o prezintă membrilor CNAJGS trimestrial în cadrul ședințelor ordinare. Aceste date permit a valorifica în termeni utili informația necesară pentru dezvoltarea sistemului.

Pentru a asigura transparența în activitatea desfășurată **datele statistice compilate** sunt actualizate permanent pe *site-ul oficial* www.cnajgs.md la rubrica "Activitatea", „Date statistice”.

Colaborarea OT ale CNAJGS cu organele de drept. Colaborarea OT ale CNAJGS cu reprezentanții organelor de drept are loc permanent. De activitatea întreprinsă în comun, depinde promptitudinea asistenței juridice acordate, rapiditatea preluării solicitării și asigurării bănuțului, învinuțului, inculpatului în procesul penal cu un apărător în persoana avocaților care acordă AJGS. Remedierea unor neajunsuri sau abateri întâlnite în procesul de colaborare, sunt înlăturate prin organizarea întrunirilor periodice cu reprezentanții organelor de drept și discutarea problemelor în cadrul meselor rotunde. Astfel în anul 2015, coordonatorii OT ale CNAJGS au organizat întruniri cu reprezentanții organelor procuraturii, CNA, poliției și a instanțelor de judecată în vederea clarificării unor situații incerte legate de interpretarea corectă a prevederilor normative din domeniul asistenței juridice garantate de

stat (în special procedura de solicitare și desemnare a unui avocat cât și asistența juridică de urgență).

III. OBIECTIVE STRATEGICE ȘI PLANUL DE ACȚIUNI PENTRU ANUL 2016

Prin *Strategia de activitate în sistemul de acordare a AJGS pentru anii 2015-2017*, CNAJGS și-a fixat următoarele obiective de dezvoltare a sistemului (acestea derivând din *SRSJ 2011-2016*, *Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova–Uniunea Europeană pentru anii 2014-2016*, *Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2015-2016*, *Planul național de prevenire și combatere a traficului de ființe umane pentru anii 2014 – 2016* și alte documente de politici care stabilesc obiective de dezvoltare a sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat):

1. Consolidarea capacității CNAJGS și a OT ale CNAJGS de organizare și administrare a procesului de acordare a asistenței juridice garantate de stat

- a) Revizuirea cadrului normativ-juridic și promovarea modificărilor în legislație în vederea înlăturării lacunelor și coliziilor în procesul de acordare a AJGS;
- b) Generalizarea practicii de implementare și elaborarea de recomandări în vederea aplicării uniforme a legislației în domeniul AJGS;
- c) Dezvoltarea capacităților profesionale ale AA și OT ale CNAJGS în vederea gestiunii eficiente a activităților din sistemul de AJGS;
- d) Ajustarea schemei de încadrare/remunerare a personalului în contextul extinderii spectrului de servicii de AJGS oferite;
- e) Revizuirea activității curente a AA, OT ale CNAJGS și luarea măsurilor instituționale conform competenței;
- f) Colectarea și analiza trimestrială a datelor statistice pentru determinarea necesităților, stabilirea tendințelor și dinamicii în cadrul sistemului, precum și estimarea costurilor de AJGS, inclusiv prin dezvoltarea sistemului de evidență automatizată a datelor statistice;
- g) Asigurarea unei planificări bugetare eficiente a costurilor pentru acordarea AJGS;
- h) Implementarea mecanismului de recuperare a cheltuielilor pentru AJGS;
- i) Elaborarea mecanismului de acordare a asistenței juridice parțial gratuite;
- j) Identificarea unor surse adiționale care vor putea fi utilizate la consolidarea sistemului AJGS;
- k) Elaborarea și implementarea planului anual de activitate în sistemul de acordare a AJGS și determinarea rolurilor și responsabilităților.

2. Diversificarea spectrului de servicii de AJGS

- a) Instituționalizarea și dezvoltarea sistemului de asistență juridică primară prin extinderea rețelei de parajuriști în localitățile rurale;
- b) Instituționalizarea sistemului de asistență juridică primară garantată de stat prin extinderea rețelei de parajuriști pentru localități urbane;
- c) Implementarea și extinderea mecanismului de acordare a asistenței juridice primare de către asociațiile obștești;
- d) Pilotarea unor noi modele de acordare a AJGS, orientate la necesitățile beneficiarilor din categoriile social-vulnerabile;

- e) Crearea unei platforme online de AJGS care le-ar permite beneficiarilor să lucreze la rezolvarea problemelor lor juridice prin oferirea de asistență juridică la distanță.

3. Îmbunătățirea calității serviciilor de AJGS

- a) Asigurarea competitivității în procesul de selectare a avocaților pentru acordarea asistenței juridice calificate garantate de stat;
- b) Susținerea Uniunii Avocaților și partenerilor săi în procesul de elaborare a unui set de standarde de activitate a avocaților care ar putea servi drept repere în procesul de monitorizare a calității serviciilor de AJGS acordate de către avocați; participarea la elaborarea ghidurilor practice și metodologice pentru avocați;
- c) Contribuirea la instruirea inițială și continuă a persoanelor autorizate să acorde AJGS și consolidarea parteneriatelor cu prestatorii de servicii de instruire inițială și continuă;
- d) Crearea premiselor pentru schimbul de experiență și bune practici de acordare a AJGS între persoanele autorizate să acorde acest tip de asistență;
- e) Examinarea oportunității de extindere a listelor specializate de avocați în anumite categorii de cauze, inclusiv actualizarea permanentă a celor existente;
- f) Implementarea noului mecanism de monitorizare extrenă a calității AJGS. Monitorizarea calității AJGS acordate de către persoanele autorizate;
- g) Facilitarea elaborării și implementării unor programe conexe, precum asistența juridică holistică, acțiuni de interes public, promovarea alternativelor la procesele judiciare clasice etc.

4. Asigurarea transparenței de funcționare a sistemului de acordare a AJGS și a accesului la informație cu caracter juridic și consolidarea parteneriatelor

- a) Asigurarea transparenței de funcționare a sistemului de AJGS prin comunicarea informațiilor relevante prin intermediul mass-media și plasarea permanentă a informației pe pagina web a CNAJGS;
- b) Sensibilizarea comunității juridice și a publicului în general referitor la novațiile în sistemul de AJGS;
- c) Intensificarea circuitului informațional între CNAJGS, AA și OT; CNAJGS și Parlament, Guvern, Ministerul Justiției, Ministerul Finanțelor; CNAJGS și Uniunea Avocaților; CNAJGS și mass-media; CNAJGS, OT ale CNAJGS și actorii justiției: judecători, procurori, ofițeri de urmărire penală; OT ale CNAJGS și mass-media locală;
- d) Asigurarea unei colaborări eficiente cu organele de drept în vederea respectării drepturilor și intereselor legitime ale beneficiarilor de AJGS;
- e) Consolidarea parteneriatelor cu organizațiile interesate în promovarea accesului la justiție și accesului la informație cu caracter juridic pentru diferite segmente ale populației Republicii Moldova, inclusiv cu parteneri de dezvoltare și organizații din alte state în vederea preluării de bune practici în sistemul de AJGS;
- f) Formarea unor parteneriate durabile cu asociațiile obștești, instituțiile de învățământ și mediul academic în vederea monitorizării și cercetării domeniului AJGS, promovării accesului la informație cu caracter juridic, precum și cooptării voluntarilor în sistem.

Obiectivele operaționale pentru anul 2016 se reflectă în [Planul de acțiuni pentru anul 2016 de implementare a Strategiei de activitate în sistemul de acordare a AJGS pentru anii 2015-2017](#) și altor angajamente ale CNAJGS prevăzute în documentele de politici ale Republicii Moldova (se anexează la prezentul raport).

Membrii CNAJGS:

Zaharia Victor _____

Cârnaț Teo _____

Dimitrișin Ludmila _____

Lupu Mihai _____

Țurcan Serghei _____